Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Sander, Levin Christian.; af Sander.
Titel | Title:	Danmarks Befrielse, eller Niels Ebbesen af Nørreriis : et Sørgespil i fem Akter
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kiøbenhavn : forlagt og trykt hos K. H. Seidelin, 1799
Fysiske størrelse | Physical extent:	156 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

PUBLIC DOMAIN

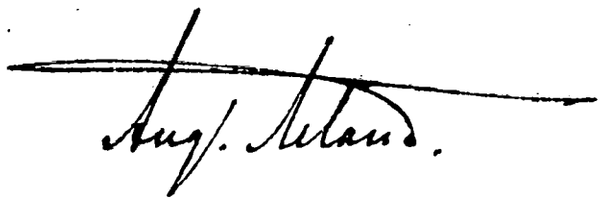

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Danmarks Befrielse,
eller
Niels Ebbesen
af
Nørreriis.

Et
Sørgespil
i fem Akter,
af
Sander.

Homines ad Deos nulla re propius accedunt quam salute hominibus danda.

CICERO.

Kiøbenhavn, 1799.
Forlagt og trykt hos K. H. Seidelin.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Niels Ebbesen

af

Nørrerris.

Et

Sørgespil.

Personerne:

Geert den Store, Greve af Stormarn og Holsteen, Herre over Nørre-Jylland, Fyen o. s. v.
Niels Ebbesen, Herre til Nørreriis.
Jutta, hans Hustrue.
Estrith, hans Datter.
Stig Andersen. } jydske Ridderesmænd.
Søren Frost. }
Ove Hals, Ebbesens Svoger. }
Povl Glob. }
Marqvard Brokdorv, keiserlig Gesandt.
Vittinghoff, vagthavende Ridder hos Grev Geert.
Tyge, Biskop af Børglum.
Claus Brejde.] Ebbesens Ridderesvende.
Erik.]
Olding.
Herold.
Klerke, Riddere, Bønder.

Scenen, deels paa Nørreriis, deels i Randers. Tiden, Foraaret 1340.

Første Act.

En stor gothisk Sal. I Baggrunden en Fløidør der gaaer ud til en Altan.

Første Scene.

Jutta. Estrith. Ebbesen.

Jutta og Estrith ved et Bord, hvorpaa Datterens Brudeklædning er udbredt. Paa den anden Side et Bord med Vægere o. s. v.

Ebbesen (kommer tankefuld fra Altanen, og lukker Fløideren efter sig). Nei! Jeg seer ingen endnu! Ubegribeligt!

Estrith. Saa hastig kan Brejde jo ikke komme, min Fader.

Ebbesen. Og du spørger ikke efter din Stig, min Datter? Det er din forlovede Fæstemænd, vi vente tilbage, og du lader din Fader gaae, for at see efter ham? Siig, hvad betyder denne Rolighed....

Estrith. Tillid til min Fader. Vi har jo dig igien. Trænge vi til nogen Ridders Beskiermelse...

Ebbesen. Og for din Stig frygter du ikke? Da jeg drog ud med Bønderne til Koldings Belei-ring, da jeg efterlod min Hustrue og min Datter i Andersens Varetægt, troede jeg ikke, at finde Eder saa ene og forladte igien. Kunde han glemme Fæ-stemandens og Ridderens helligste Pligt. O! gid det kun var Ulykke, der kaldte ham her fra!

Jutta. (studser og reiser sig) Kun Ulykke?

Ebbesen. Ja, kun Ulykke, og ikke . . . .

Jutta. Nei, Niels! ikke troede jeg, du kunde tænke det, du bluedes ved at udsige! jeg har jo for-talt dig, at Andersholms Bønder vilde nu strax i Utide drage ud imod Grevens Stadtholder. Vor Stig maatte hen at stille dem tilfreds.

Ebbesen, Og hvorfor iler han da ikke til-bage? Jutta! Jutta! det var anderledes i de Dage, da jeg bad dig om dit Hierte, og din Fader om din Haand.

Jutta. Men jeg elskede dig ogsaa saa inder-lig, næsten saa inderlig, som jeg elsker dig nu.....

Ebbesen. Fortiener Estrith ikke at elskes?

Jutta. O! Niels, at kunne elske saa trofast, som vi, er Herrens bedste Gave. Men den er siel-den; han gav vor Datter din Hoimodighed.

Ebbesen. Men ikke dit kierlige Hierte?

Jutta. Kun den kan vente at elskes oprig-tig, som selv elsker af sit ganske Hierte.

Ebbesen. Nu, Estrith, saa tavs?

Estrith. Ja Fader, min Moder har Ret. Da min Fader sagde, Danmarks store Kongesøn er landflygtig, foragtet og glemt; Fædrelandet sønderrives af Udlændinger; det ædle danske Folk er fordømt til Trældom eller Død: da tænkte jeg ikke paa huuslig Fryd, da tænkte jeg kun paa Danmarks Frelse. Min Fader troede, at en Forening med Jyllands mægtigste Riddersmand var til Gavn for Fædrelandet, og jeg rakte Stig Andersen min Haand. Jeg har stedse kundet agte ham, men elske.....? Fader, det var i Danmarks rolige, lykkelige Dage, da du elskede for at elskes.

Ebbesen. Ja, saa var det. — De Dage ere ei mere.

Jutta. De kan komme igien.

Estrith. De vil komme igien.

Ebbesen. De skal komme igien — Ja, de skal komme igien, til Trods for dig, Greve! Du kalder dig Hertug, snart maaskee Konge, den forblindede Verden kalder dig stor; og med al din Rigdom, Diærvhed og Klogskab skal Krøniken dog kun nævne dig blandt Menneskehedens store Røvere. Men din Bane er ikke endt endnu. Det danske Sværd skal sønderhugge dit ranede Scepter! (Pause. Gaaer urolig hen til Altanen) Hvor dog Brejde bliver af!

Jutta. I din Utaalmodighed glemmer du, at der er fire stærke Mile fra Nørreriis til Andersholm.

Ebbesen. Brejde er den bedste Ryttер blandt alle mine Svende, og jeg gav ham min letteste Ganger. — Alting nøler — (Estrith gaaer ned paa Altanen) Hvorfor lod du ikke mig selv ride?

Jutta. Jeg saae dig opbragt over vor Andersens Fraværelse. Jeg kiender din Hastigheds første Udbrud. O Niels, et eneste Ord kan undertiden skille os ved en Ven.

Ebbesen. Den Ven, der ei kan tilgive et hæftigt Ord, er ikke min Vrede værd.

Jutta. Vær nu rolig, indtil Brejde eller Stig selv bringer os Vished.

Ebbesen. Et heelt Folk væbnet mod fremmede Undertrykkere, og jeg rolig? Jutta, vore Dage og Timer ere kostbare, hvo der unyttigen bortsødsler et Øieblik, er en Forbryder mod Fædrelandet. — Har Andersen besørget alting, at Dannehoffet kan holdes?

Jutta. O! Niels, ikke dette strænge Øiekast! — Det var dit første Spørgsmaal, da du kom tilbage. Hvad kan jeg svare? Har vor Stig Uret om han maaskee ikke vilde betroe sig til en Qvinde. Jeg veed intet. — Jeg formoder kun, at alle Stænder ere indbudne til Viborg.

Ebbesen. Han kiendte Ebbesens Tillid til sin Hustrue, og kunde tie? Det var hans, den mægtigste Ridders Pligt, at kalde Stænderne sammen til et Dannehof. Det burde skeet strax, da Geert med

vore Skatte ilede til Rhinstrømmen, for at kiøbe en Hær imod os. Hans Seendrægtighed er utilgivelig, er — hør og gys ikke! (med Varsomhed, at Estrith ikke kan høre det følgende) er maaskee Forræderie. Ja, ja, Jutta! een Arm mindre for Fædrelandet. — Vær kun rolig. Jeg begynder at holde Estriths Koldsind for Lykke. Læg din Datters Brudeklædning til Side, gode Jutta; gid den maatte ikke forvandles til Sørgedragt.

Jutta. Alting fortner for dine Øine, fordi du stedse seer paa Landets almindelige Nød. — O! jeg er stolt af at kaldes den ædle Ebbesens Hustrue. Dag og Nat ponser din hele Siel paa Landets Frelse. Men kan du forlange den samme Iver af enhver?

Ebbesen (i en strængere Tone) Jutta!..... Er Andersen ikke Ridder? driver Hiertet ham ikke, saa burde Forstanden lære ham en Dannemands Pligt. Gud gav os Sværdet i Haanden, Mod i Brystet, og kloge Anslag i Hovedet; vi skulle være de Enfoldiges Formyndere og de Svages Værn. O! Danmark raaber Vee over sine ædleste Sønner. Over indbyrdes Tvedragt glemme de vor fælleds Moder.

Jutta. Vee, vee over dem!

Ebbesen. (med en Slags Begeistring) Da Grev Geert offentlig lod sig udraabe til Hertug over et Land, der kun var pantsat til ham for syndige Penge, da lød den første Harme, som en fiern Torden, igien-

nem Jylland. Vi begyndte at haabe. — Da han overalt byggede faste Borge, og overgav dem til tydske Herrer; da han udpressede uhyre Skatter; da han indførte den tydske Rettergang og det tydske Sprog ved Tingene, og forvandlede Landets fri Mænd til Fremmedes Trælle: da steeg Tordenveiret, og vi glædede os. Da han tilsidst sluttede et Forlig med Hertugen i Slesvig, om at bortbytte vort Land mod Sønder-Jylland; da følede Bonden at han er Menneske, der ikke skal sælges og borttudskes som Hovmarkens Stude, og greb til Vaaben, og du veed det, jeg lod synge Høimesse og Lovsange i mit Kapel. — Den Gang haabede jeg, at see Landets Mægtige og Vise at fremstaae. Ved et Dannehof skulde alle bevæbnede Hænder forenes under eet Hoved. — Men desværre! Vildt sværme de opirrede Bønder omkring, og spilde deres Blod ved de tydske Herrers befæstede Borge. Istedet for at forene de kiække Danske til en eneste Dæmning imod Geerts indbrydende Strøm; saa søge vore Riddere kun at værne om deres Eget. — O Jutta! Usamdrægtighed vil efterhaanden dræbe os alle, vil begrave hele Danmark under dets Gruus.

Jutta. Retfærdige Gud, forlad du os ikke!

Ebbesen. Nei, den retfærdige Gud forlader os ikke. Vi have Mod og den gode Sag; Geert har Leiesvende: han troer, han har lemlæstet Folkets Kraft. Men.... O! giv mig de halve af

disse brave Dannemænd, der sværme omkring uden Hiemed og uden Høvding; og jeg vil møde Understrykkeren.

Estrith (paa Altanen urolig frem og tilbage) Taarnvægteren blæser! Vindelbroen hidses ned! Vore Folk stimle ud! Det er Brejde. Fader! Hesten er styrtet med ham.

Ebbesen (iler ud) Og jeg beskyldte ham for Langsomhed!

Anden Scene.

Jutta. Estrith.

Jutta. Er Brejde qvæstet?

Estrith. Brejde? O! i Krigen er han vant til at springe ned af en styrtende Hest. — Moder, skiælv ikke! Han bringer vist onde Tidender. Jeg hørte Graad og Jammerskrig.

Jutta. Om Dagen ingen Roe! og om Natten ingen Hvile! — Lad os bede til den hellige Jomfrue, min Datter. Hun kiender det svage Qvindehierte; hun vil vist give os Mod og Styrke.

Estrith. Ja, Moder, det vil hun. Hun har allerede bønhørt os. Min Faders Mod er vor Styrke.

Tredie Scene.

De Forrige. Ebbesen. Brejde.

Jutta.] Kommer Stig Andersen?

Estrith.] Jer dog ikke saaret Brejde?

Ebbesen. Stille, Børn! (rækker ham Kruset) Der Brejde, drik først! Er varm Dag og en kiølende Drik, de høre sammen som Munk og Kappe. (til sin Hustrue og Datter) Lad mig see, Børn, I have Troe til Gud. Det gielder os og Fædrenelandet. Geert har ikke lagt Hænderne i Skiødet, som de danske Riddere. Han giæster os med titusind Mand.

Jutta.] O hellige Guds Moder, frie os!

Estrith.] Med titusind Mand!

Jutta. (søger at fatte sig) Og Stig Andersen?

Ebbesen. Er i Randers hos Greven.

Jutta. Hos Grev Geert?

Ebbesen. Hos Grev Geert. Var det ikke saa, Brejde?

Brejde. Jo Herre! I Gaar allerede var han dragen ud til Hertugen med tredsindstyve Mand.

Jutta. Det var skrækkeligt, at du havde Ret, Niels!

Estrith. Og jeg er Andersens Fæstemøe?

Ebbesen. Lad os ikke dømme ham for hastig. Maaskee drog han hen for at tale Fædrenelandets Sag for Undertrykkeren og hans Hofkryb. Gaae, gode Jutta, gaae med din Datter i Kapel-

let, og beder til Gud den Almægtige. Han har Raad og Kraft for os alle.

Jutta. Det er skrækkeligt! — Niels, før, da vi intet vidste, var du saa urolig; og nu —

Ebbesen. Rolig, just fordi jeg veed vor Ulykke. Kiender jeg først min Fiende, saa kan jeg ogsaa gribe til Vaaben. — Gaae Jutta! See siden ogsaa til Stegerset. Vi kunde faae Giæster.

(Jutta og Estrith gaaer.)

Fierde Scene.

Ebbesen. Brejde.

Ebbesen. (som hidtil har tvunget sig, med løsbrydende Hæftighed) Nu da, Himlens Torden knuse de Forræ-dere! O! Gud, Gud, kan du see et uskyldigt Folk myrdes af Ulve..... Nu Brejde, fortæl! Naar kom han? —

Brejde. Hertugen?

Ebbesen. Greven, Voldsmanden.

Brejde. Strax, Herre, strax efter at J havde forladt de Forenede for Colding, for at skynde paa Stændernes Forsamling.

Ebbesen. Og min Ven Bugge veeg?

Brejde. Hvad skulde fem, sex hundrede Bøn-der forslaae imod ti tusinde.....

Ebbesen. Mordbrændere? Du har Ret.

Brejde. Ridder Bugge trækker sig tilbage langs med Strandkanten, saa hørte jeg dernede paa hans Gaard. Alle Forenede ile herhid til Eder, Herre!

Ebbesen. Godt, godt! — Og Greven?

Brejde. Har deelt sin Hær i tre Dele.

Ebbesen. Desbedre.

Brejde. Hans Sønner drage omkring som Røvere og Mordbrændere. Alle de Byer, som ikke strax kan betale uhørte Skatter, brænde i lys Lue. — Greven har svoret en gyselig Eed, sige de, han vil hævne de tydske Slotsherrers Drab med Sværd og Ild. Hans Røverflok rasede i Torkilstrup, da jeg red der igiennem blandt Luer og nedstyrtende Huse. Et Par af disse korttrøiede Tydskere satte efter mig. Den ene maatte prøve min gode Klinge, saa jeg troer, han aldrig skal fortælle sine Landsmænd, hvorledes det danske Brød smager: og de andre kunde ikke naae mig. Tak skee den herlige Ganger, At den har betalt Legen, det kunde komme mig til at græde.

Ebbesen. Godt, godt — Men Greven, Greven?

Brejde. Greven ligger med firetusinde Mand i Randers, han indbyder alle Riddere derhen, for at sværge ham Mandskab og Huldskab.

Ebbesen. Forbandet være den Riddersmand der sværger. Kun Danmarks Konge er vor Lehnsherre.

Brejde. Band ikke Eders Datters Fæstemand, Herre! Band ikke Eders Søsters Mand!

Ebbesen. Hvad? Ogsaa Ove Hals?

Brejde. Ogsaa Ove Hals er draget til Randers med syrgetyve Mand.

Ebbesen. Ha! kun Andersens favre Ord har kunnet besnære ham. Var det derfor du laae ved Høiskolen i Paris, Andersen? har du lært disse Kunster ved Keiserens Hof, eller i det lumske Rom?

Brejde. Ikke hver Herremand ligner Ridder Ebbesen, desværre! Jeg kiender den, der holder sin Herregaard for sit Fødeland. Hvo seer og gierne sine stolte Borge plyndrede eller brændte?

Ebbesen. Andersen er ingen feig Nidding, ingen Gnier. Nei, hans Die og Hierte er i fremmede Lande vant til Bram. Det Haab, at forlehnes med Hertugens Magt og Herlighed, har forført ham, maaskee uden at han selv mærker det. O Stig! jeg har elsket dig som min Søn! Bort med disse Tanker! Hvo som nu falder, maae takke sig selv derfor. Vi kan kun see os om efter sande Dannemænd. — Har du rygtet dit Ærende hos Povl Glob?

Brejde. Christ velsigne ham! det er dog en retskaffen Riddersmand. Eders Ønske har været

hans. Det er allerede udført, medens I laae for Colding. Han har indbudet Landets Prælater, Riddere og fribaarne Mænd til et Dannehof.

Ebbesen. Og hvorhen?

Brejde. Til Nørreriis.

Ebbesen. Herhid til Nørreriis?

Brejde. Urnehoved er for langt fraliggende, siger han, og Viborg i Statholderens Vold. En overordentlig Nød udfordrer et overordentligt Middel, siger han, og hvor Rigsstænderne ere forsamlede, der er Dannehoffet. De fleste Stemmer have afgiort Valget; Folkets Lid staaer til Eder, Herre. Her venter det tilstrækkelig Tryghed.

Ebbesen. Gud give Dannehoffet Mod og Viisdom, og Folket sin Frihed igien! Jeg lover Samfundet Tryghed, saa længe jeg har Vaaben og Mænd — (gaaer i dybe Tanker op og ned) Godt! Herligt! Nu, nu, Geert, du skal sande, Danmark er ingen Spurverede, som enhver kaad Dreng kan tage. Hvormed kan jeg belønne dig Brejde, for denne herlige Tidende!

Brejde. Med Eders Tillid, Herre!

Ebbesen. Du er nok træt?

Brejde. Ikke saa træt, at jeg jo sagtens kunde føre en Dands op med Grevens Korttrøiede.

Ebbesen. Hør da! Hvil dig først et Øieblik, og tag saa den raskeste Hest i Stalden. Den er din.

Brejde. Tak! Saa behøver jeg saa meget mindre at spare den.

Ebbesen. Skynd dig til Leiren for Viborg. Du kiender jo alle Gienstier. Du skal bringe Anders Skram og de øvrige Riddere og fribaarne Mænd vor Hilsen og vort Løsen: Frihed og Kong Valdemar!

Brejde. Skal skee.

Ebbesen. Fortæl dem alting. Fædrelandet beder dem, at ophæve Viborg Slots Beleiring. Den kan nu ikke mere gavne. Sig dem at Bugge med sin Hær iler herhid. Fædrelandet beder dem, at forene sig her med Bugge. Sig dem, vi vente dem tillige til Stændernes Samfund.

Breide. Skal skee, skal skee.

Ebbesen. Din Broder Eske skal ride Ridder Bugge imøde med samme Aerinde.

Brejde. Og naar nu begge smaa Hære ere forenede, saa leve vi nok den Dag, da vi skal møde Mordbrænderen i aaben Mark?

Ebbesen. Det skal vi, Brejde! Vel ere Keiser Ludvigs Gesandter underveis, til at mægle Fred imellem Geert og Valdemar; men endnu er Valdemar ikke offentlig valgt af Folket; vel kan vi daglig vente, at Valdemar lander med en tydsk Hær; men paa Muligheder og fremmed Hielp stoler ingen Dannemand. Skynd dig nu Brejde! Brug din Hest, dit Mod og din Tunge.

Brejde. Det skal jeg, Herre. (gaaer.)

Ebbesen. Endnu et Ord! den prægtige Klinge, jeg tog fra den tydske Slotsherre for Colding, har huet dig saa godt. Tag og behold den Brejde!

Brejde (vender sig hurtig om.) Tusind Tak, Herre! Kald mig en Nidding, hvis jeg ikke ærlig vil fortiene den.

Femte Scene.

Estrith. Ebbesen.

Estrith. O Fader! Fader.

Ebbesen. Nu farvel, Brejde! Gud være med dig. (Brejde gaaer.)

Estrith. O Fader, hvilken Jammer og Rædsel.

Ebbesen. Nu, min Datter?

Estrith. Jeg var henne —

Ebbesen. I Kapellet?

Estrith. Paa Taarnet.

Ebbesen. Fat dig! nu?

Estrith. Jeg saae: O Gud, Himlen brænder i Vesten.

Ebbesen. Luer af brændende Byer og Borge, min Datter! Helvedes Lue vil vist lønne Mordbrænderen.

Estrith. Stormklokkerne rundt omkring —

Ebbesen. Raabe Guds Engle til Hielp mod Umenneſker.

Eſtrith. De hellige Fædre flygte fra St. Knuds Kloſter.

Ebbesen. Død og Helvede! forgribe diſſe Uslinge ſig ogſaa paa Herrens Helligdom.

Eſtrith. O Fader, alle Veie vrimle af flygtende Folk; Børn og Gamle, Mænd og Qvinder. En heel Skare iler herhid.

Ebbesen. Herhid? De ſkal ind. Vi have Plads og Brød. (gaaer haſtig.)

Siette Scene.

Eſtrith. Jutta.

Eſtrith (med Øinene op imod Himlen O Du — Du? — hielp diſſe Ulykkelige;

Jutta. Niels! Niels! — Hvor er din Fader, Eſtrith?

Eſtrith. Han gik ned til Broen, for at indbyde de Flygtende.

Jutta. Han ſpaaede vi ſkulle faae Giæſter. — O! hvilken Elendighed overalt! — Kom, min Datter! Vi maa røre os, vi maa ſkaffe Ly og Pleie til de Fremmede. Synet af Ulykkelige martrer Hiertet mindre, naar man ſyſler med at hielpe.

(De vil gaae.)

Syvende Scene.

De Forrige. Ebbesen. En Olding. Bønder.

Ebbesen. Her, gode Jutta, bringer jeg dig Giæster.

Jutta. Ulykkelige er altid velkomne hos Ebbesen. De bringe Herrens Velsignelse med.

Olding. Guds Fred, ædle Frue, Eders Aasyn trøster, og Eders Ord opreiser vort Mod. Giengield kan vi ikke give. Den kullede Greve har røvet os alt.

Estrith (bringer ham en Stol.) Sæt dig, gode Gamle.

Ebbesen. (Skiænker i og rækker ham et stort Bæger) See her Fader, det er til Velkomst. Lad det gaae rundt, Børn.

Olding. Nu, Guds Velsignelse være over Ridder Ebbesens hele Huus.

Nogle Andre (medens Bægeret gaaer rundt.) Guds Velsignelse over Ridder Ebbesens Huus.

Ebbesen. Tak, Børn, Tak!

Jutta. Hvor har I hiemme, Børn?

Olding. I Gaar Morges boede vi endnu i Eistrup, som frie velhavende Dannemænd; i Nat have vi ligget som Tiggere under aaben Himmel.

Jutta. Nu skal I finde Hvile og Pleie under Ebbesens Tag.

Olding. O! Jeg sagde det strax. Lad os flygte til Nørreris, sagde jeg. Ebbesen er den ædleste Ridder, det er han bekiendt for over hele Landet.

Ebbesen. Har Grevens Hær brændt Byen af?

Olding. Hele Byen. Den unge Greve forlangte tyve lødige Mark Sølv for de Skatter, som vi ikke havde svaret. Jeg er Sognefoged, Herre. Vore Jorder, svarede jeg, føde os og vore Børn; men de bære ikke rede Penge. Hele Sognet eier ikke tyve Mark lødigt Sølv. Vi ere Bønder, og ikke rige lybske Kiøbmænd. Vor Øvrighed har vi altid svaret Skatter og Tiende. Men Grev Geert er ikke vor Konge.

Ebbesen. Ret, Fader, Ret!

Olding. Da, da bandede Høvdingen: Sværdet skal pante ud, og Ilden skal straffe Oprørerne.

Ebbesen. Greven allene er Oprøreren. Han handler imod Landets Lov og Ret.

Olding. Og imod Herrens hellige Bud.

Jutta. Guds evig vaagende Øje seer haut og os!

Ebbesen. Lad ham kun rase Børn! Han veed ikke hvad han gjør. Eders Jorder kan han ikke brænde; dem kan Mod og Enighed skaffe eder igien. Medens hans Bødler drage omkring, flygte mange hundrede brave Dannemænd; de kan og

vil forenes til en Hær, og denne Hær vil hævne Landets Elendighed.

Olding. O Herre! I skal føre os imod haun.

Ottende Scene.

De Forrige. Erik.

Erik. Ridder Frost holder med sine Svende ude ved Broen og beder om at indlades.

Jutta. Min Gud! Ridder Frost?

Erik. Ridder Søren Frost med sine Mænd.

Jutta. Niels! Jeg beder dig. Frost, din affagte Fiende?

Ebbesen. Ere de bevæbnede?

Erik. Nögle og fyrgetyve Mand, alle bevæbnede. Skal Broen hidses ned?

Jutta. Lad dem i det mindste nedlægge deres Vaaben.

Ebbesen. Lad Frost give sit Ridderord paa, at han kommer i fredelig Hensigt — hører Du? — saa er han velkommen.

Jutta. Med alle sine bevæbnede Mænd?

Ebbesen. Med alle sine Mænd.

(Erik gaaer.)

Jutta. Der, min Datter, der ere mine Nøgler. Sørg for vore Giæster i Steenstuen.

Estrith. Vil I alle følge med mig, gode Gamle?

Olding. Gjerne. — Kommer Brødre!

(Estrith og Bønderne gaaer.)

Niende Scene.

Jutta. Ebbesen.

Jutta. Niels, jeg beder dig, lad dit ædle Hierte ikke forlede dig til Uforsigtighed.

Ebbesen. Lad Frygten ikke forlede os til uværdig Mistanke.

Jutta. Har Frost ikke i tyve Aar bestandig ført Feide mod dig?

Ebbesen. Desværre! Men hvorfor? fordi han elskede dig! Fordi den skiønne Jutta gav mig Fortrinet for den vilde stolte Søren. O Jutta, jeg kiøbte Kiærligheds Lykke med en Vens Forlis. Dog . . . Jeg var lykkelig, og skulde ikke tilgive?

Jutta. Tilgive? O gierne! Men ikke betroe dit Liv til en Fiende!

Ebbesen. Har Frost nogensinde tilladt sig lumsk Overfald? Som Riddere have vi ført en aabenbar Feide; og im !ommer han frivillig, som Giæst. Frygt ikke, Jutta! En ærlig Fiende er bedre end ti svage Venner.

Jutta. O hellige Guds Moder der kommer han, jeg kan ikke taale hans Aasyn. Niels, Niels, jeg besværger dig, for min Skyld vær forsigtig.

Ebbesen. Om jeg behøver det, ja! (Jutta gaaer.) Hav Tak, Gud, for denne Hustrue!

Tiende Scene.

Ebbesen. Søren Frost.

Frost (i Døren.) Frihed og Kong Valdemar!

Ebbesen. Frihed og Kong Valdemar! — I er velkommen ogsaa uden dette Løsen. Kom nærmere, Ridder!

Frost. Nej, ikke et Skridt, førend du har opfyldt min Bøn.

Ebbesen. Tal! Ridder Frost forlanger vist intet imod Ret og Fædreland. Tal!

Frost. Nu, velan! Jeg har hadet dig af mit ganske Hierte, Ebbesen. Den stolte Søren vilde ikke troe, at Jutta kunde elske nogen Dødelig uden ham. Jeg har ikke kundet glemme hende. Jeg har ikke kundet tilgive dig, at du ranede fra din Ungdoms Ven alt, hvad han ansaae for sin Himmel paa Jorden.

Ebbesen. Frost! ikke saadant et Ord mere! Jutta var fri. Hun valgte, hun har skienket mig Himmelen. Jeg har ikke berøvet Eder den. Havde hun valgt Eder, Ridder, da skulde Eders Lykke været min Trøst.

Frost. Nu, nu, i min første Harme betragtede jeg din Lykke som Ran, som Synd imod Ungdoms Venskab. Siden var det Stolthed, at jeg ikke vilde tilstaae mig selv jeg havde Uret. Jeg

hadede dig endnu mere, fordi — Ja jeg troer — fordi du var den uskyldige Aarsag til, at jeg førte den første uædle Feide. Jeg hadede dig for det jeg burde hadet mig selv for. Seer du Ebbesen, det er min Brøde. Nu har jeg skriftet. Nu har jeg ydmyget mig for dig. Det har kostet mig uendelig meget. Kongen, ja Paven selv skulde ikke tvunget mig dertil; jeg har skriftet frivillig. Førend Grevens Tilbagekomst har jeg allerede engang været her. Fædrelandet bød min egen Harme at tie. Men du var draget hen til Coldings Beleiring. Nu er jeg her anden Gang. Vil du opfylde min Bøn, Ebbesen?

Ebbesen. I Herrens Navn, saa tal dog. Hvad kan jeg gjøre for Eder, Ridder?

Frost. Du skal sige Du, ikke I. Ebbesen, kan du tilgive?

Ebbesen. Tilgive? O Gud! troer du jeg har nogensinde hadet dig?

Frost. Nei, desværre! Gid du havde hadet mig, du er kold. Ligegyldighed er tusindegange værre at overvinde end Had. Sig, kan du tilgive?

Ebbesen. O ja, alt, alt!

Frost. Det ventede jeg. Men nu min Bøn, den er stor. Vil du slaae en Streg over de sidste tyve Aar. Kan du glemme? Ebbesen kan du glemme?

Ebbesen. Jeg har allerede intet mere at glemme. Kom Søren her er, min Haand; slaae til! Lad os være Venner igien.

Frost. Venner igien.

Ebbesen. For Evigheden.

Frost. Venner og Mænd.

Ebbesen. For Fædrelandet. (De omfavner hinanden.)

Frost. Herren velsigne vort Forbund!

Ebbesen. Det vil han, det skal han! (hastig hen til Døren.) Jutta! — Kone! — Jutta! Estrith!

Ellevte Scene.

De Forrige. Jutta. Estrith.

Ebbesen. See Børn, hvilken uventet Glæde! — Gode Jutta hils din fordums Elsker, som Ebbesens Ven. Vi ere forsonede.

Jutta. Forsonede? Er det sandt?

Frost. Det smerter mig, ædle Frue, at I har Ret til at tvivle?

Jutta. Ikke saa, kiække Ridder! Hvo tviv-ler ikke ved en uventet stor Lykke i det første Øieblik?

Frost. Vil I da give mig Haanden paa, ædle Frue, at I gierne tilgiver mig min Brøde mod Ebbesen?

Jutta (rækker ham Haanden.) Gierne.

Frost (rækker Ebbesen den anden Haand.) Vil den fromme Jutta velsigne det fornyede Forbund?

Jutta. Hvor to Ædle slutte et Forbund, der er Herrens Engel usynlig tilstæde og byder: det vare evigt!

Frost. Denne Engel er I selv, ædle Frue! Sig: det vare evigt!

Jutta. Det vare evigt!

Ebbesen. O! hvor rig er jeg i dette Øieblik! En Ungdoms Ven, som Frost, en Kone, som min Jutta; og en Datter .... Du maae dog ogsaa lære at kiende min Estrith. — See der Søren! Nu Estrith, hvorfor saa tavs?

Estrith. Inderlig Deeltagelse er gierne tavs, min Fader.

Frost. Ved Gud, hun er skiøn, som Jutta i hendes Alder!

Ebbesen. Hun er from, som Moderen.

Estrith (forlegen.) Men naar havde min Fader saa kiær en Giæst, uden at byde ham noget. Skal jeg ....

Jutta. Nei, min Datter, saadanne Giæster maae jeg selv sørge for. Skal eders Svende ikke stige af, Ridder?

Frost. Jo, de skal. Ebbesen, jeg bringer dig 46 raske Drenge i Plade. Du har selv stundom prøvet deres Arm. Vil du beholde dem?

Ebbesen. Beholde? Hvorledes?

Frost. Ja, Povl Glob har rigtig nok bedet mig først; men jeg svarede: bliver Ebbesen min Ven igien, saa vil jeg give ham det første Beviis paa nyt Broderskab. Der er dyr Tid paa Mænd, Niels, behold dem!

Ebbesen. Men i Herrens Navn, jeg forstaaer dig ikke! Vil du i Krigens Tid skille dig ved dine bedste Stridsmænd?

Frost. Jeg vil sagtens ikke. Men jeg kan ikke selv lønne dem mere. Har du da ikke hørt, at jeg er fordreven, at Thorup Slot er i Grevens Hænder.

Jutta. } Fordreven!
Estrith. }

Ebbesen. Geert, Geert, det skal du betale; du sammendynger store Synder.

Frost. Han bød jeg skulde møde med halvtredsindstyve Mand. Ja, svarede jeg, saasnart Greven af Holsteen lader Christoffers ulykkelige Søn, Otto, løs af Fængsel, saasnart han erkiender Prinds Valdemar for Danmarks Konge; saa vil jeg erkiende ham for Kongens Statholder, til Valdemar selv kommer fra Tydskland. Han fnøs af Harme, og jeg maatte vige for Overmagten. Men vor Tid kommer ogsaa, Ebbesen!

Ebbesen. Herligt! Herligt! Han raser; Herren har slaaet ham med Blindhed, at han selv væbner de tappreste Mænd imod sig.

Jutta. Jeg beklager Eders Skiæbne Ridder Frost.

Frost. Beklag mig ikke, ædle Frue; jeg har mistet en Borg, og vundet en Ven. O Ebbesen, du veed ikke hvad mit Besøg i Dag har kostet mig. — Første Gang kom jeg væbnet med Selvbevidsthedens Stolthed. Thi jeg var uafhængig, som du. Kun for Fædrelandets Skyld vilde jeg række dig min Haand til Forsoning. Men i Dag — nu sagde jeg til Povl Glob, nu gaaer jeg ikke. Ebbesen skal ikke troe, at ikkun egen Ulykke har kunnet formilde mit Hierte. Men indtil min sidste Time skal jeg takke Povl Glob. Han overtalte mig alligevel dertil. Hør, svarede han, Ebbesen veed, jeg er din Ven; det sidste Brød, og de sidste Vaaben deler jeg med dig. Gaae, Ebbesen veed, at ingen Nød, at ikkun egen fri Beslutning leder dig tilbage til ham. Gaae, Ebbesen vil ikke miskiende dig. — Havde han ikke Ret, Ebbesen?

Ebbesen (rørt.) Frost, min Ungdoms Ven, jeg har stedse agtet dig; nu maae jeg beundre din Hsimodighed. — Kom lad mig tage imod dine Svende. (Ebbesen og Frost vil gaae.)

Jutta. Kom min Datter, lad os sørge for vore Giæster.

(Jutta og Estrith gaaer.)

Tolvte Scene.

De Forrige. Erik.

Erik. En Herold fra Hertug Geert til Eder Ridder Ebbesen ...

Ebbesen. Fra Grev Geert? ... Lad ham komme ind! (Erik gaaer.) Besynderligt! — Ha, Greve, vil du nu byde mig op at dandse?

Frost. Ebbesen, husk paa min Skiæbne!

Ebbesen. Ved Gud, han selv skal komme til at betale Legen! — Gaae, Søren; jeg kommer strax efter.

(Frost gaaer.)

Trettende Scene.

Ebbesen. En Herold.

Herold. (træder ind)

Ebbesen. Hvad er Eders Begiæring?

Herold. Hans Naade, Hertug Geert, sender mig til Eder, Ridder Ebbesen. Han tvivler ikke paa, at den ædeltænkende Ridder Ebbesen vil erkiende en Undersaats Pligt, vil sværge ham Huldskab og Troskab og møde i Leiren med halvtredsindstyve bevæbnede Mænd. Af synderlig Agtelse indbyder Hertug Geert Eder, Ridder Ebbesen, at møde ved hans Hof i Randers, da han ønsker, ikke blot at vinde Eders Arm, men ogsaa Eders Hierte.

Det er Hertugens egne Ord. Til den Ende tilbyder Hertug Geert Eder, Ridder Ebbesen, sikker Leide frem og tilbage fra Nørreriis til Randers. Jeg og mine Folk vente paa Eders Befaling.

Ebbesen. Bring Eders Herre dette mit Svar! Jeg veed, at Rigsstænderne paa ulovlig Maade har givet Greven Jylland i Pant for 40000 Mark lødigt Sølv, hvormed de rigtig nok drev den ubesindige Konge Christoffer i Landflygtighed. Men Pant er ikke Eiendom. Greven skulde nyde Landets Indkomster, indtil Pengene vare betalte; men ikke egenraadigen herske over Landets frie Mænd. Da Folket ikke har valgt ham til Overherre; da han alligevel forandrer Valdemars gamle vise Love; udskriver nye haarde Skatter, indfører et fremmed Sprog og fremmede Sæder: saa er han intet andet end en mægtig Røver. Sig Eders Herre, Ebbesen sværger ingen Voldsmand Huldskab og Troskab. — Imidlertid tager jeg imod Grevens ærlige Tilbud om sikker Leide, for at sige ham det selv. Jeg har længe ønsket en god Leilighed, til at minde ham om adskilligt, som hans Hofkryb nok ikke finder sig forpligtet til at minde ham om. — Nu kan I drage bort i Fred, jeg stoler paa Grevens Ord og mine egne Folk.

Herold. Naar kan Hertug Geert vente Eder i Randers?

Ebbesen. Endnu i Dag. Det er jo kun en Lystreise derhen.

Herold (vil gaae.)

Ebbesen. Et Ord endnu, Ridder! Er Stig Andersen i Grevens Tieneste?

Herold. I Hertugens Tieneste og Yndest. Hans Naade har betroet ham en Hær.

Ebbesen (afsides.) Og ham vilde jeg betroe min Datter.

Herold (bliver ved.) O! det vil kun komme an paa Eder selv, tapre Ridder, at vinde Hertugens Yndest. Eders tilkommende Svigerson har talt med Fynd og Klem om Eders Mandighed og Dyder. I vil erfare, at den store Geert veed at sætte Priis paa store Mænd.

Ebbesen. Saa? Jeg frygter kun for, vi Danske har anden Vægt og Maal for Dyder, end Greven. — I har nok Hastværk, Ridder! Far vel!

Herold. Tillad at jeg først befaler mig i Eders Bevaagenhed.

Ebbesen. Got, got! Farvel Ridder!

Herold (medens han gaaer.) Det lader ikke til han bider paa Krogen.

Fiortende Scene.

Ebbesen.

Ha, Træl! Al hans Lykke er hans Herres Smil! Den store Geert! (bitter leende.) Ha, ha, ha, han forstaaer sig paa store Mænd — O! at jeg maatte staae ene for dig, Geert, Arm mod Arm, Sværd imod Sværd. Ha! paa dit Liig vilde jeg gjerne døe. — Og hvorfor ikke, æske ham til Tvekamp? — Han vilde foragte en slet og ret Riddersmand, og ikke møde. — Bie til et Slag — Udfaldet er uvist. O! gid han maatte falde, førend Tusinde falde. — Almægtige Gud, var det dit Værk, at Undertrykkeren indbyder mig selv til sig. Han har aldrig hørt Sandhedens Ord. Ædel Frimodighed skal ryste hans Inderste, skal vække hans Samvittighed med uvante Tordenslag. — Samvittighed (bitter leende.) Ha! en forhærdet Voldsmands Samvittighed. Han vil fnyse, han vil fordrive mig, som Frost. Nei, Voldsmand, aldrig! Før skal du begrave mig her under mine Mure. (Til Alfanen.) Endnu ringe Stormklokkerne. Ha Geert; de kiække Danske væbne sig. Disse Klokker skal ringe dig til Graven. (aabner Døren og seer ud) Himlen er rød, som om Jorden stod i Brand. Ja, jeg kommer, Greve, jeg kommer. (gaaer)

(Dækket falder.)

Anden Act.

(En stor Sal hos Grev Geert i Randers.)

Første Scene.

Grev Geert og Stig Andersen sidde ved et Skakbord. Vittinghof træder ind.

Vittinghof. Eders Naade.

Geert (reiser sig.) Bringer I nye Tidender?

Vittinghof. Fra Eders Sønner, naadige Herre.

Geert. Nu?

Vittinghof. Begge Hære drage frem uden Modstand (rækker ham en Pergamentrolle.) Her er en Fortegnelse paa de Kiøbstæder, Byer og Herregaarde, der har betalt Skatter, og underkastet sig min naadige Hertugs Scepter.

Geert. Fire Kiøbstæder, atten Byer, fem Herregaarde! — Kun fem? — Ha, det er Eder, I Riddere! der tænde Oprørsluen. Men den skal ikke standse min Gang, den skal fortære Eder selv og Eders Borge.

Vittinghof (rækker ham en anden Pergamentsrolle.) Her er Fortegnelsen paa de Byer og Herregaarde, der har vægret sig ved at betale Skat.

Geert. De ere dog straffede?

Vittinghof. Deels udpantede og plyndrede, deels afbrændte.

Geert. Sytten Herregaarde! to og tredive Byer! — De Daarer! Af disse adelige Løgtemænd lade de sig lede til Afgrunden.

Stig Andersen (der hidtil har staaet bag ved sin Stoel, og overtænkt sit Spil.) Det er dog Skade for disse stakkels Bønder, naadige Herre.

Geert (træder smilende til Spillet.) Sandt nok Ridder! I har mistet en Deel. — Hvad kan jeg giøre ved det? Ogsaa jeg beklager Bøndernes Forblindelse, og straffer deres Ulydighed. Øvrighedens Ret og Overmagt ere tvende uovervindelige Kæmper; hvorfor æskede de dem til Strid? Skrækken skal dæmpe Folkets Overmod, for at spare Tusindes Blod. — Har Limbek sendt Bud?

Vittinghof. Statholderen har sendt Bud. De Sammensvorne have ophævet Viborgs Belejring, og drage med deres Hær ned ad Strandkanten; Bugge med sin Hær skal støde til dem.

Geert. Ypperligt!

Stig. Ypperligt? Tilgiv, naadige Herre. Kan I rolig see til, medens begge Hære forenes? Vel ere de smaa, men Landets drabeligste Riddere og Mænd følge Skram og Bugge. — Samlede vil de stride med fordoblet Mod og Styrke.

Geert (har imidlertid betragtet Stigs Spil.) Jeg beundrer Eders Hær, den er ordnet med Kiækhed

og Klogskab. Men (kaster Brikkerne overende) en eneste Haandevending giør det altsammen tilintet. Saa slaaer Gerhard sine Modstandere.

Stig. Jeg kiender den Kriger, der endnu aldrig har tabt et Slag. Jeg beundrer Seiervinderen paa Lo- og Topheeden. Men er det viiselig handlet, at sætte tredive Aars Hæder paa Spil imod Fortvivlelsen?

Geert. Ja, Ridder, Ja! at spare Tid, Tid Ridder! det hører til mit store Anslag. Derfor glæder det mig, at alle Oprørere samles paa eet Sted! — I Stedet for at dele min Magt, at drage omkring i Skove, Heder og Moser, at grave møisommelig efter Grævlinger, skal nu en eneste Klapjagt afgiøre alting paa en Gang, og da haaber jeg, at møde ædlere Vildt, da vil det ikke fornedre mig, selv at anføre min Hær. — Bringer I mere?

Vittinghof. Intet mere, Eders Naade.

Geert. Godt! Jeg skylder Eder Tak for de glade Tidender, I skal have Vagten her paa Slottet; jeg kunde trænge til Eder.

Vittinghof. Det skal være mig en Hæders Post. (Gaaer.)

Anden Scene.

Geert. Stig.

Geert (i dybe Tanker betragtende sit Sværd.) Nu er det syv Aar siden jeg slog Prinds Otto paa Top-

heden; i syv samfulde Aar har jeg ikke hørt Sværdenes og Skjoldenes Samklang. Skal jeg da endnu engang prøve dig, mit gode Sværd, førend du ruster i Graven?

Stig. For sidste Gang, haaber jeg.

Geert. Nei, nei! Man skal ikke lægge dig paa min Ligkiste, førend man kan lægge en Krone ved Siden. — Nei, Stig! her er min Bane ikke endt. Skrækken og Sværdet vil om en føie Tiid give mig Jylland tilbage. Det haaber jeg ogsaa. Men — kun derfor skulde jeg nu i tredive Aar have arbeidet? ..... I studser? hør Ridder! I er den eeneste af alle Eders Landsmænd, der kan begribe Gerhard; den eeneste, der har seet lidt meere af Verden, end de Jydske Heder: Sig, hvad ere disse Riddere, der ægge Folket imod dets Herre? — Blandt deres Bønder de ypperste Bønder. Og al deres Jid? De sidde hiemme, drive Ploven, jage en Hare, bruge Sværdet saare sielden eengang mod deres Naboe? og naar de nu døe, saa kan Kapellanen skrive deres hele Liv og Levnet paa en Ligsteen. Og disse Uslinger vil bedømme Gerhard.

Stig. Ja, i Sandhed, Eders Naade! de kjende ingen anden Lykke end fulde Lader; og ingen anden Hæder, end tomte Bæggere. At ingen Krønike vil nævne dem, denne Tanke forstyrrer aldrig deres Roe, og naar de endelig vil roeses,

saa skal de døe, saa skal deres Enke betale en Lig-præken. Hvorfra skulde disse Hverdags-Siæle faae en Maalestok til en stor Mand?

Geert. Og hvorfor hade de mig? Fordi jeg ved Fødselen ikke var snild nok til at vælge en Dansk Dronning til Moder, fordi en Hændelse satte min Vugge paa Holstens Grund. Jeg er fød Fyrste, lige saa godt som Prinds Otto, eller Prinds Valdemar. Og hvad kan disse Ynglige lægge i Vægtskaalen imod min Erfaring og min Krigerhæder? Kan een af dem stille Folket Borgen for, at han med Tiden eengang vil vorde det jeg allereede er, Dommer, Overherre, og Hærfører?

Stig. Nei, aldrig! Men tilgiv, Eders Naade, det er netop denne Glands, som vækker mine Landsmænds Avind; Disse Riddere vil heller være smaa Fyrster i deres Borge, end den Holsteenske Greves Undersaatter.

Geert. Og meene de det bedre med deres selv valgte Konger? Var det ikke disse smaa Fyrster, der tvang den svage Christoffer til at underskrive deres nye Opfindelse, denne navnkundige Haandfæstning. Kongers Konger! det vil de være. Ha, jeg skal tugte deres Overmod og lære dem en Undersaats Lydighed. Det er derfor, Ridder! derfor at de vil vælge en Skoledreng, der bøyer sit Scepter under deres Riis, en Skoledreng, der i sin Haandfæstning fremlægger en smuk Prøve

paa, at han kan skrive som de høie Herrer sige ham til.

Stig. Var Folkets Hæld deres Ønske og Idræt, saa behøvede de ikke længe at lede efter den eeneste Mand, der er Danmarks Throne voxen og værdig! Ja naadige Herre! jeg haaber Dannehoffet vil vælge Hertug Geert. — Min Slægt og mine Venner vil mandigen arbeide for Fædrelandets Vel. Var det end ikke Daarskab at modsætte sig Overmagten; saa er det dog sikkerlig en reen Vinding for Folket, at betale de store Pantsummer med Danmarks Krone.

Geert. Sagte, sagte, Stig! Ikke endnu. Vel skal jeg ikke hindre Dannehoffets Samling. Prøv Eders Lykke, gode Ridder! Men vover I at love Eder et heldigt Udfald? — Nei; Sværdet skal først vinde Jylland igien. Mit Forlig med min Myndling, Hertug Valdemar i Slesvig, bør fuldbyrdes. Jeg har givet mit Ord, og det hele Helvede af Jyllands meensvorne Lehnsmænd skal ikke forhindre det.

Stig. Tør jeg fordriste mig, Eders Naade! til at spørge om Eders Hensigt med dette Forlig?

Geert. Jeg har aldrig skjult mine Hensigter for nogen Fremmed. Hvi skulde jeg ikke betroe dem til en Ven?

Stig. Min Hertugs Naade hæver mig for høit.

Geert. Ja, til min Ven! — At jeg saa faaer mine Lande fra Nordfrieslands Kyster til det store Belt samlede, begriber I lettelig. Vist nok er Hertug Valdemar ikke den Mand, som Naturen bestemte til at beherske Mænd. (smilende og med Vægt) Der gives svage Øyne — seer I — som ikke vel kan taale Glandsen af en jordisk Krone, fordi de stirre saa meget paa den Himmelske. — For det første overlader jeg min Myndling Jylland; men jeg efterlader mig jo tillige Mænd, der kan støtte hans Throne. — Ikke sandt Stig? — Uden at glemme deres gamle Ven, Hertug Gerhard! Ikke sandt — Stig? Medens jeg i mine Lande lettere og urokkelig grundfæster mit Herredømme, saa — ja saa kunde det hænde sig, at Hertug Valdemar valgte en Gienvei til Paradiset. — Forstaaer I? — Det fredelige Klosterlevnet. Manden i Rom, som med den høire Haand aabner Himlen og med den venstre bestyrer Jordkloden, er ligesaa gavmild, som han er rig; og hans Gaver friste min Myndling. — Forstaaer I? —

Stig. Og naar Hertug Valdemar vælger Klosteret, saa tilfalder Jylland min naadige Herre igien! — Stig Andersen og hans Venner skal imidlertid ikke svige Eders Forventning, naadige Herre!

Geert. Det er jeg overtydet om. — Med Tiden vænnes Folket til, at styres af en vældig

Haand; og det vil heller ikke falde vanskeligt, at indfrie de øvrige pantsatte Øer og Lande; da først kan jeg trykke Kongestemplet paa mit Arbeide. — Veien til Maalet er lang; og det stunder til Aften. Derfor til Arbeide! At spare Tid, bør være vor Hovedsag. (gaaer til Bordet, hvor han har lagt Pergamentrullerne) Det er sandt. Er Søren Frost ikke Eders Svigerfaders Fiende?

Stig. Frost og Ebbesen have i mange Aar ført en aaben Feide! —

Geert. Ligger Thordorp ikke imellem Eders Godser?

Stig. Det ligger i en skiøn Egn midt imellem Andersholm og Steenholt!

Geert. Desbedre! Det skal være Eders. Tag det til Lehn paa Livstid!

Stig. Herre? — Tillad, at jeg ikke tager imod denne Gave. Jeg kan bedre tale Eders Sag i Dannehoffet, naar ingen Skygge af Egennytte taler imod mig.

Geert. Ligemeget! Thordorp er Eders, Ebbesen skal see, at hans Fiender ikke ere mine Venner. —

Stig. Naar I betragter Sagen saaledes, saa — min Hengivenhed.

Geert. Tie, min Ven! Jeg søger ikke at kiøbe, men at belønne Eders Hengivenhed. — Gid det kun vilde lykkes mig med denne gamle stiv-

findede Stridsmand! Jeg veed, Ebbesen var hidtil Oprørets Siæl og Ridderstandens Høvding. Han er den eeneste af mine Modstandere, jeg med Føye kan agte. Paa Topheden var det ham, som næsten havde vristet mig Seyren af Haanden; og hvo veed, havde han været Anfører. — Det glæder mig, at han vil komme.

Stig. Ja, Eders Naade! Falkesyn og Kjæmpe-Arm i Slaget, og den strængeste Retfærdighed i Fred, det er Ebbesens Roes. — Men desuagtet — jeg frygter for — hans gamle Fordomme. Disse misforstaaede Begreb om Fædrenelands-Kiærlighed; som om det var Fædrenelands-Kiærlighed at styrte det i en uundgaaelig Afgrund.

Geert. Sønnen og Svogeren ere mine Venner. Skulde Svigerfaderen ikke blive det? — det gielder et Forsøg; det er i det mindste en Mand, jeg skiøtter om at maale mine Kræfter med.

Tredie Scene.

De Forrige. Vittinghof. Ove Hals.

Vittinghof. (med dragen Kaarde, som vagthavende Ridder) Ridder Ove Hals.

Geert. Ove Hals har fri Adgang.

Vittinghof. (aabner Døren for Hals og gaaer.)

Hals. (hastig ind) Veed I, naadige Herre

at et Dannehof er sammenkaldt? —

Geert. Det veed jeg.

Hals. Paa Nørreriis? —

Geert. Det vidste jeg ikke.

Hals. Og I vil ikke forhindre det?

Geert. Nei.

Hals. Skal Oprørerne udøve Rigsstænder-nes Rettigheder?

Geert. Der vil ogsaa møde Riddere og Dannemænd, som ikke svige dere[illegible] Lehnspligt.

Hals. (til Stig) Ogsaa vi ere indbudne. Vil I møde?

Stig. Det er min Pligt. Og I?

Hals. Jeg møder aldrig. Jeg træder al-drig i Raad med Meensvorne. — Løfte de ikke Sværdet imod Landets lovlige Herre? Har de ikke indbudet den tydske Keiser til at understøtte Prinds Valdemar? Vente de ikke Valdemar og hans Hær, for offentlig at trodse vor Hertug? De veed at Keiserens Gesantere allerede ere i Slesvig. Men de stole mere paa deres egne Vaaben, end paa Frem-medes Fredsmægling. — Sig, Naadige Herre, skal disse Oprørere. . . . . .

Geert. Roelig, gode Gamle! (smilende) Hvis Dannehoffet nu vælger mig til Danmarks Konge, vil I være den Eneste, der ikke hylder mig?

Hals. (studser) Hvis — ja, naadige Herre! saa vil jeg — fange Lax paa Alhe-

den . . . . og Harer i Guden Aae.

Stig. Det var dog ikke saa umueligt, om alle brave Dannemænd forenede deres Veltalenhed.

Hals. Ja det er Eders Sag, Stig Andersen; jeg har ikke lært at føie mine Ord. Mig har I rigtig nok viist, at Lydighed mod vor naadige Hertug, er baade Lehnspligt og Landets Gavn. Men I skal have ondt med at overtyde dem, der ikke vil overtydes. — Det er sandt, naadige Herre! nu kan havde jeg glemt, at min Svoger — at jeg skulde forberede Eders Naade til hans Komme.

Geert. En Mand, som Ebbesen, er stedse velkommen. Hvorledes har I fundet ham?

Hals. Han er min Svoger, jeg taler ugierne derom. Han tordner imod mig, som en Forbryder, og fører et Sprog — som en Pavelig Legat, der bandlyser et Folk. — Men ligemeget! — Han er min Svoger — naadige Herre, for min Troeskabs Skyld; undskyld hans Heftighed, og tilgiv hans Overilelse; vil I opfylde den første Bøn, jeg vover?

Geert. Gode Gamle! Jeg seer i Ebbesen kun mine Venners Ven.

Hals. Jeg gaaer. Jeg kan ikke være tilstæde.

(gaaer)

Fierde Scene.

Geert. Stig.

Geert. Raae og ædel! — Nu Ridder — jeg skienker Eder det første Øiebliks Samtale i Eenrum med Eders Svigerfader. Behøver jeg at give Eder Vink om, hvorledes I bedst kunde nytte det? Dog — det forstaaer sig — (smilende) Hiertet har ogsaa sine Rettigheder, som Hertugen ikke vil indskrænke. — (gaaer.)

Stig. Hiertet? Gid Hiertet bandt mig endnu til Ebbesens Datter, saa vilde det letterelykkes, at vinde Faderens Forstand. Og hvorfor elsker jeg ikke mere? Kan Dydens Elskværdighed visne som Vaarens Blomst. Have disse faa Dages Sysler allerede adspredt Skiønhedens hele Tryllekraft? Stig, Stig, du var dog lykkelig i Ebbesens Huus. O! gid han, gid han vilde begribe, at Danmark ikke kan reddes, uden ved Geert.

Femte Scene.

Stig. Ebbesen.

Ebbesen (som Vittinghof aabner Døren for, træder ind med dybsindig Kulde, og seer sig taus omkring). Stig (iler ham med venlig Høflighed imøde).

I venter Hertugen her kiære — Ebbesen? Hvor det glæder mig, at han har skiænket mig de

første Øieblikke —

Ebbesen. Ogsaa mig — saa samler jeg desmere kold Rolighed.

Stig (vedblivende.) Hvor det vil glæde mig, at see den kiække Ebbesen her beundret af vor Olds berømteste Kriger.

Ebbesen. Stig! — dog — Ridder, I har hastig lært dette konstlede Hofsprog. — Mig glæder det ikke, at finde Eder her. Jeg havde ventet at træffe Eder paa Nørreriis.

Stig. Har da Eders kiære Jutta ikke sagt? —

Ebbesen. O ja, Alting!

Stig. Siden var det min Lehnspligt at følge Hertugens Indbydelse. . . . .

Ebbesen. O ja, det lader sig begribe!

Stig. Den samme Pligt, som kalder den ædle Ebbesen til sin ædle Herre!

Ebbesen. Ganske rigtig. — Er det sandt, Ridder! At I staaer i Grevens Tieneste?

Stig. Hertugen hædrer mig med en Tillid, som jeg kun under Eders Veiledning kan haabe at fortiene; han lover sig meget af en Mand, som Ebbesen har valgt til Svigersøn, maaskee for meget.

Ebbesen. Staaer I i Grevens Tieneste?

Stig. Hans Naade har betroet mig et Banner. —

Ebbesen. (pludselig og hæftig vred). — Stig! og du vil kæmpe mod dine Brødre? Stig, jeg har elsket dig som min Søn. Og du, du vil sælge Voldsmanden dit Fædreland for Hoffets usle Tant? du vil sælge ham din Siæls Salighed for den Ære, at vansmægte i forgyldt Buur som hans andre tamme Dyr? Jeg beder dig, tving mig ikke til at foragte dig, dig som jeg saa usigelig gierne vilde elske. Kom lad os flye fra dette Sted! see, al den Glimmmer her er dyrt betalt med vore Landsmænds Blod. Her under dine Fødder ligger Helvede, frygter du ikke for at Gulvet skal briste? kom, den Luft du aander har allerede forvirret dit Hoved? lad os flye, førend den forgifter dit Hierte. Kom, vil du følge mig?

Stig. (forvirret) Jeg — jeg kan ikke — jeg har svoret Hertugen. . . . . .

Ebbesen. Det var Meeneed; Fædrenelandet skylder du Troeskab.

Stig. I Sandhed, I miskiender Hertugen og mig. Han er jo dog nu Landets lovlige Overherre.

Ebbesen. Og dette Hykleriets Paafund vover du at igientage for mig? Har Folket valgt ham? Har Folket tilladt ham at behandle et Land, som Eiendom? har vi Danske solgt os selv til at være Fremmedes Trælle? Stig! du fornedrer dit Fædreneland, for at undskylde din Brøde.

Stig. Brøde? Ridder, I taler et Sprog. —

Ebbesen. Som du har glemt her blandt udenlandsk Hofkryb. Det er Dansk, det er Sandhedens Sprog. Fy, Stig! du kunde være en fri dansk Mand, og du kiøber gyldne Lænker fra Udlændingen? — Huskk paa det alvorlige Øieblik, da al Jordens Herlighed synes modbydelig som et urimeligt Eventyr, der har moret os i vor Barndom. Din Samvittighed vil vaagne, jeg gyser. Stig, tænk, alle disse blodige Gierninger af myrdede Brødre omkring dit Leie! Samvittigheds-Nag i din sidste Stund! Betænk! med et evigt Helvede vilde Du da gierne kiøbe dig løs fra din sidste Stund.

Stig. Holder I os for Hedninger, Ridder Ebbesen! siden I kommer til Randers for at omvende os?

Ebbesen. Først Smiger, nu Spot; svage Menneske! jeg foragter dig.

Stig. Min Trøst er en stor Mands Agtelse!

Ebbesen. Nok! — (Pause) Ridder Andersen! kiender I denne Ring?

Stig. Den er ikke slettere, end denne her.

Ebbesen. I har elsket min Datter, som I elsker vort Fædreland, det seer jeg forsildig — Estrith sender Eder. —

Stig. Min Ring tilbage? Jeg gietter det.

Ebbesen. Saadan en Ring bør ikke bortskienkes og imodtages, uden Hiertet følger med,

det erfarer jeg ogsaa forsilde; og Eders Hierte. —

Stig. Har stedse vidst at sætte Pris paa Estriths Elskværdighed.

Ebbesen. Forfængelighed har hastig forandret Eders Sindelag. Nu kan Eders Hierte hverken give eller imodtage huuslig Fryd. Der, Ridder Andersen! giv mig min Datters Ring tilbage!

Stig. Endnu engang! jeg har stedse beundret Estriths Skiønhed, og agtet hendes Dyd, men — efter denne Samtale.

Ebbesen. Hvortil saa mange Ord?

Stig. Efter denne Samtale kan der nok ikke mere være Samfund imellem os. Altsaa (rækker ham Ringen) jeg ønsker Eders Datter —

Ebbesen. Tak, Tak!

Siette Scene.

De Forrige. Geert.

Geert. Det varer længe!

Ebbesen. (vedblivende) Jeg tager imod det, som det sidste Venskabs Beviis.

Geert. (nærmer sig Stig, som trækker sig tilbage) Hvad har I udrettet?

Stig. Intet.

Geert. Saa maa man strax angribe ham fra hans svage Side.

Ebbesen. (som imidlertid dybsindig har betragtet Ringen med bitter Latter) — Ogsaa denne Drøm for

svandt. — O Menneske! da Herren skabte dig, trykte han sit Billede i Støv!

Geert. (træder frem) Velkommen, Ridder Ebbesen!

Ebbesen. (fatter sig, forbarer Ringen) Ah! I har forlangt, Herr Greve —

Geert. Jeg har ønsket nøiere at kiende en Mand, som hele Landet ærer, og som jeg hidtil kun langt fra har kundet beundre. — Vel have vi engang talt sammen paa Topheden. Ikke sandt? Men saaledes haaber jeg, vi ikke skal møde hinanden mere.

Ebbesen. Gud give, I ønskede det saa oprigtig, som jeg ønsker det af mit gandske Hierte.

Geert. Kan I tvivle derpaa? Ugierne drager jeg mit Sværd imod dem, som jeg kaldtes til at beskiærme. Men blev jeg ikke tvungen dertil? Hvo greb først til Vaaben?

Ebbesen. Herre! Ikke den, som først slaaer til? men den, der ægger til Strid, er Ophavsmanden.

Geert. Unaturlig er enhver Krig imellem Fader og Børn, imellem Overherre og Undersaatter.

Ebbesen. Undersaatter? Det er et ledt Ord i Eders Mund, Herr Greve!

Geert. Jeg længes efter at ende denne unaturlige Krig. Vil I giøre Eders dertil, Ridder

Ebbesen?

Ebbesen. I vil ende Krigen? Hører jeg vel? I vil ende Krigen?

Geert. Ja, jeg vil. Jeg veed, Ridder Ebbesen, at Eders Ord hos Eders Landsmænd gielder mere, end mit Fyrstelige Bud. Jeg veed, at Dannehoffet snart skal samles. Vil I der træde frem, som Fredsmægler?

Ebbesen. O Gud! gives der et Ærinde, hvori jeg heller vilde opofre Liv og Blod?

Geert. Nu, velan da! — Naar alle Riddere og Mænd nedlægge deres Vaaben: naar alle Prælater, Riddere og friebaarne Mænd sværge mig Huldskab og Troskab; naar Landet betaler de Skatter, jeg har udskrevet, og hvad mine Stridsmænd har kostet mig, saa sender jeg min hele Hær tilbage til Tydskland.

Ebbesen. Greve! vil I giække mig? En Nidding maae foreslaae sligt for frie danske Mænd!

Geert. Guds hellige Blod! kan jeg gisre mere? Saaledes ere I Riddere. Ebbesen! Ebbesen! fra dette Øieblik af er jeg uskyldig. Landets Blod komme over Eder og Eders Sammensvorne!

Stig. Betænk vor Hertugs Overmagt, Ridder Ebbesen! Kan Fædrelandet tilkiøbe, eller tilkiempe sig en bedre Fred?

Ebbesen. Kun med Grev Geert har jeg her at tale. — Kan I høre Sandhed, Herr Greve?

I holde os for Oprørere. — End ikke i Eders Øyne vil jeg agtes for en hovmodig og egennyttig Mand. Vil I høre?

Geert. Tal! jeg hører!

Ebbesen. Ogsaa her staaer jeg for Guds Aasyn. Han vender ogsaa sit Øie til et vanhelligt Sted. Hans Torden ramme mig, om jeg ikke taler Sandhed! — I troer at være Jyllands lovlige Overherre?

Geert. Jeg troer det ikke, jeg er det. Har ikke Rigsforsamlingen i Nyborg overdraget mig Jylland med alle en Overherres Herligheder og Rettigheder?

Ebbesen. For mig er Eders Aasyn en Maske; men ikke for Herren. Jeg veed ikke om Ærgiærrighed skuffer Eders Samvittighed, eller — I selv burde dog vide, at Forsamlingen i Nyborg ikke kan gielde for et Dannehof. Den Gang havde den svage Kong Christoffer allerede forlehnet Eder med Fyen. — O! han, som I tyve Gange har feidet imod, og tyve Gange sluttet Fred med; han, som Eders Avind har drevet fra Thronen og ikke eengang undt en Grav i Fædrelandet. — For at fordrive ham, har I givet syndige Penge til Forskud, efterat I selv havde opirret Undersaatternes Gemytter imod ham, deres Konge; Eders Trædskhed har bragt Fyens forsamlede Riddere til at pantsætte Jylland; og ingen af vore Mænd har været

tilstæde. Kan I holde os for saadanne taalige Daarer, at vi skulde erkiende slig en Herredags Gyldighed?

Geert. (som med mueligste Selvbtvang undertrykker sin Vrede) Hele Landets Indsaatter vare budne til Rigsforsamlingen. Dens Kiendelse staaer fast. Jylland selv har ikke vægret sig ved, at erkiende mig for Pantherre.

Ebbesen. Desverre! Nød bryder alle Love! Vi giorde, hvad vi ikke kunde lade; og vi leed med Taalmod, saalænge I kun handlede som Pantherre. Men I kiendte os ikke, da I vilde sælge os, som Qvæg, til Hertug Valdemar i Slesvig. Vi ere frie Mænd, Gud for os alle, og Loven over os alle; saaledes har det stedse været her i Landet, siden den store Knuds Tiid, og ingen Konge har turdet ophøie sig over Loven. Og I vil udskrive Skatter efter eget Tykke? I vil paatvinge os tydsk Sprog, tydske Sæder, tydske Love? Et heelt Folk vil I udrødde af Jorden, ligesom man dræber en Biesværm med Svovl! Ved den levende Gud! Aldrig har nogen fri Mand draget sit Sværd for en retfærdigere Sag, end vi.

Geert. Ridder! I misbruger min Naade.

Ebbesen. Og I selv, Herre Greve! er I lykkelig? Kun ved Frygt hersker I — Kan det glæde Eder, at et heelt uskyldigt Folk i Lønsom raaber Vee over Eder for Guds Domstol?

Geert. Forvovne!

Ebbesen. (træder til Vinduet) See, det er tyst og stille her i Randers, som i en Grav! Borgerne liste sig igiennem Gaderne, som Giengangere, der med Længsel skue til bage til Jordens tabte Fryd. Alles Munde kalde Eder Hertug, alles Øyekast ere Dolkestikke, og alles Hierter forbande Eder som Voldsmand.

Geert. Voldsmand? det er formeget. Ha! Forvovne; I skal føle min retfærdige Vrede (haanende) Een Ret er der paa min Side, som Eders Tunge og Eders Stalbrødres Sværd ere for afmægtige til at kuldkaste: den Stærkeres Ret? Er det ikke saa, I taler om mig. I har forkastet min Naade; I skal føle min Vrede. Jeg har lovet Eder sikker Leide. Det skal jeg holde. Men i Morgen er I fredløs. Hører I? i Morgen er I fredløs?

Ebbesen. Fredløs? Død og Helvede! (drager sit Sværd. Stig løber til, og holder ham; til Stig) Tilbage, Menneske! (til Geert) Dette Sværd kunde skiænke Eder evig Fred. Mig vilde det kun koste mit Liv. (støder Sværdet tilbage i Skeeden) Dog, nei, I skal ikke anklage mig for Gud; at I faldt uden Varsel! (træder til Døren og rækker Vittinghof uden for sit Sværd) Tag det et Øieblik! — Her staaer jeg værgeløs! — Endnu engang, Greve, vil I drage tilbage til Holsteen? Jeg kiender mine Landsmænd; de vil vist betale, hvad I har givet i Forskud. Bestem Løse-

penge for Prinds Otto, ogsaa dem vil vi betale. Vil I drage tilbage? Ved den levende Gud! her er Eders Regimente til Ende. Hvor Friehedens Sværd blinker, er Voldsmandens Scepter sønderhugget. Vil I drage tilbage?

Geert. Hertug Gerhard har intet at tale med en fredløs Oprører.

Ebbesen. I vil ikke? Nu ikke et Ord mere i Fædrenelandets Navn. Men nu taler Ridder Ebbesen. I erklærer mig for Fredløs? Det leer jeg ad! Værgeløs vil jeg sove paa Heden, og ingen Dansk Mand skal løfte sin Haand imod mig. I maae leie Stiemænd, om I vil skille mig ved Livet. I har villet vanære mig? Det taaler jeg ikke. Der ligger min Handske. Hermed forkynder jeg dig aaben Feide, — Geert! Hører du? — aaben Feide. Hvor jeg treffer dig — om det saa var ved Alteret, saa er du Dødsens.

Stig. Ridder Ebbesen! raser I? I, en enkelt Ridder, æsker Hertugen til Feide?

Ebbesen. Hvad en Mand med Mod og med Guds Bistand formaaer, det begriber I ikke meere! — Geert har et Liv at miste, jeg har et Liv at miste, deri ere vi Ligemænd! — Tag min Handske, Greve! Jeg venter dig og dine Mordbrændere for Nørreriis. Men husk paa, Geert! Dødsens Engel kommer uventet. (Gaaer)

Syvende Scene.

Geert. Stig.

Geert. Usling! du vil trodse mig? Ha! min Harme skal knuse dig og Nørreriis, og dit hele Anhang. Du vil standse mig paa min Vei til Thronen? Bie kun til i Morgen! En Galge skal vorde din Throne, og alle dine Tilhængere skal knæle i Støvet, som Thronens Støtter. (til Stig) Det giør mig ondt, Ridder Stig! for Eders Skyld.

Stig. O nei, naadige Hertug! Imellem mig og Ebbesen er alt Samfund ophævet.

Geert. Saa? Maae jeg forlange et Beviis derpaa?

Stig. Befal, naadige Herre!

Geert. (rækker ham Hæftet af sit Sværd, der er dannet som et Kors) Ebbesen har svoret min Død. I Morgen drager jeg ud imod ham og de øvrige Oprørere. Jeg kunde falde i Slaget. Vil I sværge ved Korset paa dette Sværd at hævne min Død, om det saa var paa Ebbesen selv?

Stig. Ved Gud og hans hellige Ord sværger jeg paa dette Sværd, at hævne Hertug Geerts Død paa hver hans Banemand.

Geert. Det er nok. Jeg skal erkiende Eders Hengivenhed. Kom nu! Jeg har Befalinger til Eder førend I drager hen til Dannehoffet.

(Begge gaae. Dækket falder.)

Tredie Act.

Kapellet paa Nørreriis.

Første Scene.

Dannehoffet.

Ebbesen. Povl Glob. Søren Frost. Stig Andersen. Biskop Tyge. Forsamlede Riddere, Bønder og Klærke.

(Biskop Tyge staaer hele Scenen igiennem for Høi-Alteret. Neden for Alteret Povl Glob, som nu ender sin Tale:)

Povl Glob. Hvad tøve vi længere, behøver jeg at anføre flere Grunde? Eders egen Erfaring i ni samfulde Aar gior al videre Tale overflødig. I har dog vel følt, at Udlændingen ikke oprigtig elsker vort Fædreland? Jeg besværger Eder, lader os ile; lader os samle Stemmerne! Ingen Udlænding! Prinds Valdemar være vor Konge.

Nogle Stemmer. Prinds Valdemar! Prinds Valdemar!

Stig Andersen. For Fædrelandets Skyld, vogter Eder, Dannemænd! — En Overilelse vilde styrte os alle i Fordærvelse. Jeg beder, tilstæder mig at komme til Orde.

Povl Glob. Nei, lad ham ikke komme til Orde. Har I ikke fremført Eders Mening? Hvad kan I sige mere? — Lad ham ikke komme til Orde. Han er Udlændingens Vaabendrager. Hans Stemme er forførisk, som Slangens i Eden. Skal denne Hoffnog vanhellige dette Sted?

Tyge. Stille, Ridder Glob! Her for Guds Aasyn gælder ingen Persons Anseelse. Ikke hvad han er, men hvad han siger, skal vi bedømme.

Ebbesen. Dannehoffet nægter ingen udvalgt Jorddrot Stemme.

Povl Glob. Heller ikke, naar den enkelte Mands strængeste Ret er Uretfærdighed imod alle?

Søren Frost. Holder du os da for saa svagøiede, at vi ikke skulde skiælne Solens Billede i Aaen, fra Solen selv?

Nogle Stemmer. Lad os høre Ridder Andersen.

Povl Glob. (medens han gaaer ned) Aldrig har jeg maattet vige for en Uværdigere.

Stig Andersen. (træder frem for Alteret) Uværdig var jeg dette høitidelige Sted, om den Uret, mig vederfores, et eeneste Øieblik kunde bringe mig til at glemme Fædrelandets Vel. Prælater, Riddere, frihaarne Mænd! Alle I, Hæderlige Dannemænd! hører og dømmer! Ikke hvad jeg er, men hvad jeg siger, skal I bedømme. Saa sagde vor værdige Biskop Tyge.

Søren Frost. Til Sagen, til Sagen!

Stig. O! Blomstrede Fred og Vælde trindt omkring os, stod Veien til den ledige Trone saa aaben for Prinds Valdemar som Veien til vore Hierter, ved Stedets Hellighed sværger jeg, jeg skulde være den første, der hyldede Kong Kristoffers haabefulde Søn. Men skuer omkring Eder Dannemænd! Alle Lande og Øer ere i forskiellige Pantherrers Vold. I vælge Valdemar! Og hvad er Følgen? Igiennem titusinde Brødres Blod maa han vade til Jyllands Trone. Skal den vordende Konge, som Løven, lære at regiere ved at myrde? Og hvo skal laane ham Stridsmænd? Keiser Ludvig? Prægtige Løfter og tordnende Trusler have aldrig endnu slaaet en Kæmpe, som Hertug Geert — Men om nu end vor værdige Valdemar tiltrygler sig en Hær, (Vee den, der overtaler ham til dette fornedrende Skridt!) saa spørger jeg, er det rimeligt, at han seirer over Geert? O Dannemænd! I elsker den ædle Valdemar, og frygter ikke at hans Broders Lod skal vorde hans? Hvo af os har nogensinde hørt eller seet, at Hertug Geert blev overvunden? Hans Gang i Slaget er som Hvalens Gang i Havets Dyb. Vrimlende Hære flygte for den i Sunde, Bugter, og Strømme.

En Bonde til sin Naboe. Hører du? Han taler herlig.

En Ridder. Det er sandt, stridbar er Geert.

Nogle Stemmer. Ja! vist nok er han stridbar.

Stig. (med tiltagende Varme) O! gid den stridbare Geert var vor Konge! Under hans Banner kunde vi Danske haabe at opleve den store Knuds gyldne Alder igien. Lad Sandheden sammenligne dem begge, Geert og Valdemar! Hvad vi kunde haabe af denne, det har hiin allerede opfyldt. O, Brødre! jeg har længe draget igiennem fremmede Lande: jeg har overalt seet og sammenlignet lærde, viise, stridbare, udmærkede Mennesker; og tilsidst har jeg spurgt mig selv? Hvo er vor Olds fuldkomneste Mand. Ja Brødre! endog her, i en Forsamling af hæderlige, af udmærkede Mænd, vover jeg at sige det: Geert! —

(Endeel af Forsamlingen knurrer hydeligen.)

Vredes I, Dannemænd! at jeg roser en Fremmed? O! lader os dog ikke blot være Danske; lader os være Mennesker? Kun Niddingen — ingen stor Mand, bør være fremmed for os. —

Nogle Stemmer. Nei! nei! ingen stor Mand fremmed!

Stig. Og hvo kan nægte, at Geert er stor, som Dommer, Hærfører og Overherre? Ved Stedets Hellighed sværger jeg, at intet uden oprigtig Beundring har giort mig til Hertugens frivillige Lehnsmand — til Geerts Talsmand. For at følge ham, har jeg endog opofret den ædle Ebbesens

Venskab. Kan I fortænke mig, at jeg taler, som Sandheden byder? O Brødre! lader os sammenligne med upartisk Frimodighed, og lader os saa vælge med mandig Viisdom; Valdemar er ung og uerfaren — stridbar — men uden Hærfører-Kyndighed. Under ham maae vi frygte for Krig, Blodsudgydelse, trykkende Gield; og, efter al Menelighed, for hele Landets Ødelæggelse. Under Geert kunde vi haabe Fred, Sikkerhed, en trykkende Gields Eftergivelse; og det som er mere end alt — hele Danmarks Frelse. —

En Bonde. Du! der er Mening i hans Tale.

Nogle. Ja! han siger Sandheden ligefrem — han har Ret — han har Ret!

Stig. Tvivler I paa, vakkre Dannemænd! at jeg, Landets rigeste Bonde, elsker mit Fædreland? I vide, vi skylde Hertug Geert fyrgetyve tusind Mark lødigt Sølv. Kan Valdemar betale dem, uden at vi selv paalægge os nye Skatte? — Vel Brødre! saa lader os betale vor Gield til Hertug Geert, med et eeneste Ord: Konge; lader os betale vor Gield med Danmarks Krone! lader os tilkiøbe Fædrelandet Fred og Sikkerhed! Jeg læser min herligste Løn, Eders Bifald, i Eders glade Aasyn. O! saa hører da, hvad jeg paa Hertug Geerts Vegne har Fuldmagt til at forkynde; og beundrer hans Ædelmodighed! Finder Dannehof-

fet ham Tronen værdig; da forpligter han sig til, at ære Valdemars Love, og aldrig uden Folkets Minde, at give nogen af sine holsteenske Mænd Borge og Embede her i Landet. Finder Dannehof, fet ham Tronen værdig; da — lægger Mærke dertil, Dannemænd! — Da erklærer han høitideligen, at han strax efter Dannehoffets Valg, vil erkiende een af Kong Christoffers Sønner for sin tilkommende Tronarving, og give hver af dem et stort Lehn! I studser af Forundring? O! saa lader da den ubestukne Fornuft og den sande Fædrelands-Kiærlighed vælge den eeneste, der er Danmarks Throne voxen og værdig!

(Stig Andersen gaaer ned. En stor Bevægelse i Forsamlingen. Bifald paa den eene, knurrende Misnøie paa den anden Side.)

Ebbesen. (træder til Stig og giver ham Haanden) Tak, Ridder Andersen! Nu troer jeg, at Hiertet har ingen Deel i Eders Forvildelse.

Stig. Jeg har mistet Eders Venskab; lad mig beholde Eders Agtelse.

Povl Glob. Vil ingen tage til Gienmæle mod Stig Andersen?

Stemmer fra alle Sider. Ridder Ebbesen! — lad os høre Eders Mening, Ebbesen! —

(Ebbesen træder frem i Forsamlingen, og Mængden viger tilbage med uvilkaarlig Ærbødighed. Almindelig Taushed.)

Ebbesen. (med Selvtvang) I vil, Brødre! jeg skal tale? Alt hvad jeg har at indvende mod Andersens skirlige Tale er disse faa Ord: Dannehoffet er ikke beføiet til at kaare en Udlænding.

Glob, Frost, og andre Riddere, og Bønder. Ingen Udlænding! ingen Udlænding!

Stig. (træder frem) Have vore Forfædre kunnet hellige denne Vedtægt at vælge af den gamle Konge-Slægt; saa have vi ogsaa Ret til at forandre den. Landets Vel er vor høieste Lov. Endnu engang Dannemænd! kun ved Geerts Valg kan vi frelse Danmark!

Ebbesen. (iler til Alteret og taler med tiltagende Heftighed) Ved Geerts Valg vil I tilintetgiøre Danmark. Ha! lad mig nu tale, som mit Hierte byder. Saa vælger da Geert! Lad en tydsk Krønike fortælle Efterverden: i Aar efter Gnds Byrd 1340 var der saadan en dyr Tid paa gode og vise Mænd i Danmark, at de fri odelsbaarne Danske maatte vælge en Udlænding til Konge. Vælger Geert; og Eders Børnebørn vil høre med taus Forundring paa det synderlige Eventyr, at der engang har været et dansk Folk, dansk Sprog, dansk Lov og dansk Herlighed til. Kiender I ikke Geert? Hvad veie hans Stridbarhed og Forstand imod hans Sindelag! Den Ærgierrige betragter et heelt Land kun som Grundvolden til en Trone; et heelt Folk bruger han kun til at lege Skak-Tavl med. Det

enkelte Menneske er intet i hans Øine. Hans Ærgjærrighed og Træskhed har i tyve Aar styrtet Danmark i evig Borgerkrig, Gjæld, Hungersnød og al Slags Elendighed. Har Himlen udmærket ham med sjeldne Gaver; saa hvile Himlens Forbandelse over ham, at han misbruger dem for at udrøde al Hæld og Lykke rundt omkring sig. Stole I paa hans Løfter? Hundrede Gange stolede Kong Christoffer paa hans Løfter, og Kong Christoffers Been muldre i fremmed Land. I syv jammerfulde Aar har han ladet os træde ned i Støvet af sine Hoftrælle. Han har dødelig fornærmet os. Vi kunde maaskee tilgive ham. Men det er Sandhedens Ord, jeg taler: Fornærmeren selv tilgiver aldrig. Og ham, vor uforsonlige Fiende, vil I vælge til Landets Fader? Nei, ved Herrens hellige Alter sværger jeg, intet uden Geerts Død kan frelse Danmark. (Pause.) Op Brødre! Prinds Valdemar har allerede i nogen Tid staaet i Mecklenborg med en Hær. Hans Stridbarhed, den retfærdige Sag, og Eders Bistand vil sejre over Voldsmanden. Eller: ere Eders Arme saa svage, Eders Sværde saa sløve, Eders Hjerter saa modløse, at I maae krybe i Skjul for Geerts Leiesvende? nu, saa hylder ham; ham, som i denne Stund farer frem i Landet paa Røver- og Mordbrænders Viis. Hylder ham, og Danmark er ei mere.

(Hæftig almindelig Bevægelse. De fleste Riddere og Bønder slaae med Sværde og Spyd paa deres Skiolde. De raaber fra alle Sider: til Stemmerne! Ebbesen træder ned.)

Tyge. (vinker) Stille! I Dannehoffets Navn, stille!

(Almindelig Taushed.)

Jeg Biskop Tyge af Børglum, som Dannehoffet i Erkebispens Fraværelse har overdraget Bestyrelsen, spørger herned alle og enhver:

I ærværdige Brødre! svarer med opløftede Hænder: Kan Dannehoffet sluttes?

Alle Klerke løfte den høire Arm i Veiret.

I udvalgte Riddere og Dannemænd, svarer med opløftede Hænder. Kan Dannehoffet sluttes?

De fleste Riddere løfte Hænderne i Veiret.

I værdige Hauls- og Odelsmænd, svarer med opløftede Hænder. Kan Dannehoffet sluttes?

Alle Bønderne løfte Hænderne i Veiret.

Samtlige Rigsstænder ere eenige, at Dannehoffet kan sluttes! Saa lader os da samle Stemmerne! I syv Aar har Danmark savnet en Konge, der kunde vaage over vor hellige Troe, vore Love og Sæder. Trende Mænd gjøre Fordring paa Tronen. Kong Christoffers ældste Søn, Otto — saa har Dannehoffet dømt — kan ikke komme paa Valget. Vi kunde ligesaa godt vælge Faderen, der ligger i Graven, som Sønnen, der vansmægter i Fængslet.

Saa svarer da, samtlige Riddere, Klerke og Odelsmænd, vælger I Grev Geert af Holsteen, som kalder sig Hertug over Nørre Jylland, til Eders retmessige Konge?

(Nogle Riddere og Bønder løfte med Vaabenbrag Hænderne i Veiret.)

Sexten Stemmer af Ridder- og Bondestanden erklære sig for Hertug Geert, Greve af Holsteen. End videre spørger jeg Eder, samtlige Klerke, Riddere og Odelsmænd, vælger I Valdemar, Kong Christoffers yngste Søn, til Eders retmæssige Konge?

Næsten samtlige Klerke, Riddere og Bønder række Hænderne i Veiret. Biskop Tyge siger:

De fleste Stemmer vælger Kong Christoffers Søn Valdemar. (Pause.)

Jeg Tyge, Biskop af Børglum, erklærer hermed, at det hele forsamlede Dannehof har kaaret og valgt Kong Christoffers Søn, Valdemar, til Danmarks retmæssige Konge.

Ebbesen. (raaber) Gud være lovet!

De fleste Riddere og Bønder slaae med Sværd og Spyd paa Skioldene og raabe:

Kong Valdemar leve! Kong Valdemar leve!

Tyge. Dannehoffet er sluttet.

(Medens Biskopen uddeler sin Velsignelse og Rigsstænderne vil gaae, kommer Claus Brejde og taler hemmelig med Ebbesen. Biskopen gaaer ned.)

Stig. (træder til Søren Frost) Et Ord, Ridder Frost! Hertugen har givet mig Eders Borg til Lehn.

S. Frost. Saa har han dyrt betalt Eders Tale.

Stig. Lærer at kiende mig bedre! Saasnart Freden sluttes, skal jeg give Eders Eiendomme tilbage. Imidlertid staaer jeg Eder til Ansvar for alt.

S. Frost. Det glæder mig, Stig Andersen, at I ikke aldeles har glemt gammel dansk Ærlighed.

(Stig Andersen med sit Anhang gaaer, de øvrige vil ligeledes gaae.)

Ebbesen. (træder hastig frem for Alteret) Ikke herfra, Brødre! Gud være lovet! Endelig er Valdemar offentlig valgt. Men Brødre, nu maa vi slaae som Mænd. Naar Valdemar lander, som vi hvert Øieblik kan vente, maa han finde Veien til Tronen ryddelig. Bugge og Skram med deres Hære kommer endnu, førend Maanen staaer op. Under mine Volde er Leiren færdig. Alle Dannemænd, som Mordbrænderen fordriver fra deres Hiem, støde til os. Nu samler sig da en Hær, som kan kræve Voldsmanden til Regnskab. — Hører hvad jeg i dette Øieblik erfarer, Grevens Sønner ile med al Magt lige herhid til Nørreriis. Et Slag er uundgaaeligt. Skulde det være nok, at enhver af os fægter med sine Mænd? Nei, vi maae vælge en Mand, der kan anføre os alle. Uden Orden i Slaget spildes vort Mod — Velan da Brø-

der! Eenighed og en hastig klog Beslutning kan redde Fædrelandet. Jeg foreslaaer, at vælge Ridder Bugge til vor almindelige Hærfører.

Povl Glob. Nei! jeg strider ikke under Bugge. Han er mandig; det ere vi andre ogsaa — Hører Brødre! i Krigskyndighed kan ingen af os maale sig med Ebbesen. Ingen uden Ebbesen kan være vor Hærfører.

S. Frost. Ebbesen kiender vore Stridsmænd og har Folkets Tillid.

Fra alle Sider. Ingen uden Ebbesen! Ingen uden Ebbesen!

Ebbesen. (i hæftig Bevægelse) Brødre! Eders Tillid hædrer mig usigeligen. — Velan! I Herrens Navn jeg tager imod det. — Men — Et maae I love mig. — Kalder det ikke Svaghed! — Mit Sind er saa forunderlig oprørt! — der forestaaer mig en Nat, en vigtig Nat! maaskee — den evige Nat! — Jeg er tilmode, som om jeg ikke skulde see Guds hellige Soel mere her paa Jorden — Falder jeg, vil I da vælge Bugge til Eders Hærfører?

Povl Glob. Hvad fattes dig, saaledes hørte jeg aldrig Ebbesen tale.

Søren Frost. Kan det skaffe dig Roe. Ebbesen! ja, saa vil vi love dig det! Ikke sandt Brødre?

Fra alle Sider. Efter Ebbesen, ingen uden Bugge.

Ebbesen. Got! got! mit Hierte takker Eder. — Nu ned til Leiren!

(Klerkerne ere allerede gaaede under den forrige Samtale. Alle gaae, uden Søren Frost, der holder Ebbesen tilbage.)

Anden Scene.

Ebbesen. Søren Frost.

S. Frost. Er jeg din Ven, Ebbesen?

Ebbesen. (rækker ham Haanden.) Min Ven!

S. Frost. Hvad har du for?

Ebbesen. Et Novestykke!

S. Frost. Uden mig?

Ebbesen. Denne Gang.

S. Frost. Ogsaa uden mit Vidende.

Ebbesen. Nei du skal, du maae vide alt. — hør! — Ved Guds hellige Alter har jeg svoret: Geerts Død skal frelse Danmark.

S. Frost. I Morgen, Ebbesen! naar Fædrelands-Kiærlighed kæmper med Vold og Overmagt.

Ebbesen. I Nat, Søren! naar Midnats Klokken kalder de Døde frem af Graven og de Levende til Graven.

S. Frost. Hvorledes?

Ebbesen. Jeg veed vor liden Hær skiælver ikke for Leiesvendenes Antal. Men Geert vil vist

samle sin hele Hær, og Geert i Spidsen for Titusinde —

S. Frost. Sandt! hans Navn allene skræmmer mangen en dierv Stridsmand!

Ebbesen. Hans Navn allene veier mere end hans Titusinde. — Men troer du, de vil staae, naar de i Morgen høre det Torden-Budskab: Geert er fældet? Jeg har æsket Geert til Feide, jeg har advaret ham. Nu strax rider jeg i Skumringen til Randers. Jeg har tredsindstyve Mand; du kiender dem; tredsindstyve Mand, som jeg kan stole paa. Vi leire os i Buskene, indtil alle Byens Mænd ligge i dyb Søvn; Broen sørger jeg i Forveien for, at den siden strax afkastes efter os. Lyden af Hestetravet dæmper vi med Halm. Saa trænge vi ind i Byen, lige til Slottet. Ja med Geerts Liv vil jeg bringe mit Fædreland et stort Offer.

S. Frost. Og selv falde, som et Offer for Fædrelandet? Ebbesen! Ebbesen! aldrig giss jeg ved Manddomsfærd — men Forvovenhed er ikke Heltemod.

Ebbesen. Hvad kalder du Forvovenhed? Netop fordi min Fiende slumrer trygt midt iblandt sine Skarer, fordi han aldrig venter saadant et uhørt Overfald; netop derfor vil det lykkes.

S. Frost. Kan du vente at komme til Randers, uden at møde Grevens Sønner?

Ebbesen. Vi kiende alle Gienstier. — Vi kan ride hver for sig, og samles igien.

S. Frost. Kan du trænge ind i Byen, uden at Bulderet vækker hans Stridsmænd? Kan du kæmpe mod fire Tusinde?

Ebbesen. At komme ind i Slottet, førend de vaagne, det skal jeg nok sørge for; om jeg kommer tilbage til Nørreriis, veed Himlen allene.

S. Frost. Ebbesen! vil du sætte Slagets Udfald og Fædrelandets Skiæbne paa dette uvisse Spil?

Ebbesen. Det Sværd, som fælder Geert, fælder og hans Hær.

S. Frost. Og naar du nu falder allene, spilder dit Liv uden Nytte, hvo skal da føre os mod Geert?

Ebbesen. Herrens Retfærdighed overlever min Død.

S. Frost. Du har altsaa fuldt og fast besluttet dette Tog?

Ebbesen. Ja, Udførelsen skal følge paa Beslutningen, som Tordenen efter Lynstraalen. — Falder jeg — Frost, du allene vil sætte Priis paa mit Offer. Du allene kiender min Jutta. Her for dette Alter lovede hun at være mit Livs Lyksalighed, og hun har ærligen holdt Ord. — Tilgiv, Hiertet sønderslides, naar det skal rive sig løs fra sine vante Glæder — fra saadan en Kone og saadan en Dat-

ter. — Den blotte Mueligheд allerede. — Nu Frost! falder jeg, vil du da med en Vens og Faders Omhu sørge for Jutta og Estrith?

S. Frost. Ved Gud; det vil jeg!

Ebbesen. Endnu en Bøn; der bag ved Alteret ønsker jeg eengang at hvile, ved Siden af min Jutta. Falder jeg, saa lad ikke mit Liig blive i Fiendernes Vold. Vil du love mig det?

S. Frost. Mit Sværd skal kiøbe det løs fra Fienderne, om jeg saa selv skulde vorde et Liig — det lover jeg dig.

Ebbesen. Hvor lykkelig, at jeg vandt dit Hierte igien. — Kom nu ned til Leiren.

Tredie Scene.

De Forrige. Jutta.

Jutta. (i yderste Bevægelse) O Gud! hvad hører jeg! Er det sandt, Niels, er det sandt?

Ebbesen. Rolig, Jutta! Hvo har forskrækket dig?

Jutta. En Tidende — o! den er rædsom! (omfavner ham) Du lever dog endnu! Er det sandt, Niels? har Greven — jeg kan ikke tale det ud, dette gyselige Ord! Min ædle Ebbesen vanæret?

Ebbesen. Vanæret? hvilken Nidding vover at paalyve mig det.

Jutta. Stig Andersens Folk fortælle derom i Steenstuen.

Ebbesen. Ja, Voldsmanden har erklæret mig for fredløs.

Jutta. (synker i hans Arme) Fredløs! o Gud!

S. Frost. Fredløs? Forbandelse være over ham.

Ebbesen. Jutta! Jutta! Skiælver du for en maletUlv? i Morgen gaaer Voldsmandens Regimente til Ende.

S. Frost. Og dette har du fortiet for Dannehoffet?

Ebbesen. Skulde Venskab for mig afgisre Danmarks Skiæbne?

S. Frost. Niels! jeg beundrer dig — drag hen — nu velsigner jeg dit Forehavende.

Ebbesen. (vinker nd ham) Tys!

Jutta. (samler sig igien) Du, fredløs?

Ebbesen. Rolig, bedste Jutta! Kan Grev Geert vanære Ebbesen?

Jutta. Dit Liv i evig Fare for hver Nidding, der vil tilkisbe sig Fyrstens Smil?

Ebbesen. En Hær af Dannemænd værner om mit Liv.

Jutta. Ogsaa mod lumske Mordere? (med Ryssen) Jeg seer dem! af hver Væg, af hver Busk, af Herrens Alter selv, fare skiulte Dolke frem! — Siig, hvo kan afværge lumske Dolke?

Ebbesen. Guds Forsyn.

Jutta. Ja, Guds Forsyn. (hun knæler paa Alterets Trin, hæver Øinene op til et Crusifix, og beder sagte.)

Ebbesen. Frost, misund mig ikke denne Hustrue.

S. Frost. Himlen velsigne dig ved hende!

Jutta. (reiser sig langsom. En Taare falder ned paa hendes Haand.) Tak! Tak! denne Taare forvisser mig om Herrens Bønhørelse. — Nei Ebbesen, lumske Dolke vil ikke ramme dig. —

Ebbesen. Nei, visselig ikke, Voldsmandens Dage ere talte. Hvo vil i Morgen endnu mindes hans Ord? — Farvel Jutta! Et vigtigt Ærinde kalder mig herfra. Vil du sætte Liid til Gud, og være rolig? Vil du i Nat bede for mig og Fædrelandet?

Jutta. Saa høitidelig en Afskeed nu, da det stunder til Aften? Niels, det er ikke Slaget, som kalder dig herfra. Kan jeg opløfte mit Hierte til Gud, naar det martres af Uvished?

Ebbesen. Er da Udfaldets Uvished mindre rædsom? Gode Jutta, kun denne eeneste Gang spørg mig ikke! Himlen har foreenet Mandens og Qvindens Skiæbne, men paalagt dem forskiellige Pligter.

Jutta. (træder hen for Alteret) Niels, for dette Alter har jeg lovet dig, at dele Fryd og Kummer

med dig. For dette Alter modtog jeg samme Løfte af dig. Vil du svige det?

Ebbesen. O Jutta! min egen ædle Jutta! Nu velan, saa hør! Geert, Fædrelandets Fiende er nu ogsaa Ebbesens Fiende. Jeg har erklæret ham Feide. Skal jeg bie, indtil han fordriver mig fra Nørreriis, som han fordrev denne min Ven? Nei, Mod skal fælde hans Overmod. Trygt slumrer han midt iblandt sine Slaver. Saa dybt foragter han os Danske, at ei eengang Byens Broe er bevogtet. Derpaa beroer mit Anslag. — I denne Time iler jeg med mine Mænd til Randers. Naar Søvnen afvæbner alle hans Trælle, skal jeg uventet staae for Geert, som den evige Søvns Engel. Paa det Sted, Jutta, hvor han erklærede mig for fredløs, paa det samme Sted, skal den Stolte døe. — O Jutta! Frost! naar Solen i Morgen staaer op, skal den skinne paa Geerts Liig; førend Solen i Morgen gaaer ned, skal den lyse over et frit Folk.

Jutta. Stort er dit Anslag; men jeg gyser — Dog — det gielder Danmarks Frelse. Gaae, Niels, Herren vil være med dig!

Ebbesen. Farvel; den Tanke, at Jutta beder for mig og Fædrelandet, skal styrke mit Mod i Midnatstimen. — Kom Søren, ned til vore Stridsmænd! Farvel! Farvel Jutta!

Jutta. Farvel! (Ebbesen gaaer, Jutta iler efter ham, omfavner ham igien, og siger med Begeistring:) Ei for

sidste Gang farvel! — Almægtige Gud, du hører et uskyldigt Folk sukke under Voldsmandens Fod. Lad ham falde! lad ham falde for min Ebbesens Arm! Gaae, Niels! Himlens Glands vil lyse for dig i Nattens Mørke. Himlens Engle vil stride med Danmarks Befrier.

Ebbesen. (river sig los) Farvel. (Jutta og Trost følge).

Dækket falder.

Fierde Act.

En oplyst Sal hos Grev Geert i Randers.

Første Scene.

Grev Geert. Ove Hals. Stig Andersen (som i Baggrunden gaaer tankefuld op og ned.)

Hals. De have fordrevet Oprørerne overalt, og bragt meget Bytte tilbage. — Randers er kun liden til fire tusinde Mand. Men nu, naadige Herre, kommer I til at bygge en Kiøbstæd til, for at rumme alt det udpantede Gods.

Geert. Godt, mine Stridsmænd har fortient at hvile. Har I sørget for at de have faaet dobbelt Pleie i Aften.

Hals. Ja, naadige Herre!

Geert. De fleste ere Tydskere. Det gode Randers Øl ere de endnu ikke vante til. Har min Slotsfoged forsynet dem med Viin?

Hals. De have drukket, som gamle Stridsmænd; og velsignet deres Hiem for den kostelige Drik.

Geert. Got, got! et alvorligt Slag fordrer velpleiede Stridsmænd. Det har lang Erfaring lært mig. — Men i Morgen, aarle naar det gryer ad Dag, maae de være slagfærdige.

Hals. Det skal Ove Hals sørge for. Jeg lægger mig ikke til Hvile.

Geert. Hidtil var det kun en Høeslet, i Morgen lover jeg dem en Kornhøst; gage nu, kiække Riddersmand! og vaag over god Orden.

Hals. Det skal jeg. — Kun een Bøn, naadige Herre?

Geert. Nu?

Hals. I eet og alt holder jeg ellers over min Lehnspligt.

Geert. Det veed jeg. Nu?

Hals. Lad mig i Morgen blive i Randers. Jeg kan ikke stride mod mine Landsmænd.

Geert. (rækker ham Haanden) I er min Mand, Ove Hals, bliv I kun rolig her, og vogt vort Arnested. Vi andre skal nok blive færdige med Klapjagten.

Hals. Tak, Eders Naade! Tak! (gaaer.)

Anden Scene.

Geert. Stig Andersen.

Geert. Nu, Ridder Andersen! endnu saa mödfalden?

Stig. Beskæmmet, Eders Naade! og bedrøvet.

Geert. I har spildt al Eders Veltalenhed; det er fortrædeligt. Ikke sandt? Lad det nu være forbi! har jeg lovet mig noget bedre? Eders Hengivenhed erkiender jeg ligefuldt. I talede til Forstanden. Men naar tage oprørte Lidenskaber imod Grunde?

Stig. O! jeg haabede at ende Krigen. Mit Fædreland styrter sig selv i Fordærvelse. Lad mig i det mindste sørge, som en god Søn.

Geert. Andersen! har Dannehoffet smittet Eder med disse Hverdagstanker? — Stormen gaaer sin Gang igiennem Naturen, og bryder sig ikke om alle de Graner og Eege, der falder til høire og venstre. Hvori bestaaer da denne indbildte Ulykke? At der falder et Par tusinde Skabninger, der ellers

maaskee kunde kiedet sig endnu en Snes Aar i deres Østersskal? troe mig, denne Folkestamme dør aldrig ud; hug den reent af, og nye Grene vil skyde frem af Rødderne. Æde, drikke og forplante sig, det er jo det eeneste, de forstaae tilgavns.

Stig. Naadige Herre!

Geert. Tilgiv! Eders sieldne Gaver ere selv Skyld i, at jeg glemte, jeg havde en jydsk Herremand for mig.

Tredie Scene.

De Forrige. Vittinghof. Siden en Gesandt.

Vittinghof. En af Keiser Ludvigs Gesandter er kommen i yderste Hast fra Slesvig, og ønsker endnu i Aften at indlades.

Geert. (smilende) En Gesandt? Kun Een? tillader sig en Herres Værdighed, at ile? — og saa silde? Lad ham komme.

(Vittinghof aabner Døren for Gesandten og gaaer. Denne seer med synderlig Bevægelse paa Geert, og taler med en halv undertrykt Varme.)

Geert. Hvad er Eders Ærinde?

Gesandt. Fred, store Hertug! om I vælger, hvad Lov og Retfærdighed byder, og hvad Keiser Ludvig og Kong Valdemar tilbyder Eder?

Geert. Kun Gud har at byde over mig.

Hvad eje Ludvig og Valdemar, som de kunde tilbyde Gerhard?

Gesandt. Keiser Ludvigs Gesandter opholdes endnu i Slesvig; de haabe deres hæderfulde Ærende skal understøttes af Eders viise Søster, Dronning Elisabeth. Men det gyselige Rygte, at I ødelægger et uskyldigt Folk med Ild og Sværd, har bevæget demat sende mig forud. Ved det hellige romerske Riges Magt og Værdighed besværge de Eder, Greve af Holsteen, som et ædelt Led af de tydske Rigsstænders store Kiæde, at agte paa hvad det hellige romerske Riges Formand har at forkynde. De besværge Eder at standse Krigens Gang, indtil de selv kan forelægge Eder deres Fuldmagt, og mægle Fred imellem Eder og Kong Valdemar.

Geert. Intet videre? i Sandhed, det var ikke Umagen værdt at sadle en Hest for.

Gesandt. Tør vi haabe, at I kun nogle faa Dage vil spare uskyldigt Menneske-Blod, indtil alle Eders retfærdige Fordringer kan vorde tilfredsstillede?

Geert. Hvad kalde I retfærdige Fordringer? Hvo fordrister sig til at kræve Regnskab af Hertug Gerhard? Hvad Tydsklands forsamlede Fyrster have at forkynde Greven af Holsteen, veed jeg at agte paa. Men Jyllands-Hertug har intet at underhandle med Valdemar og hans Ven Ludvig.

Gesandt. Foragt ikke Eders Modstander,

ſtore Hertug! Valdemar er ung, men udmærket viis og ſtridbar. En anſeelig Hær, alle tydſke Fyrſters Venſkab, alle danſke Hierters Ønſker understøtte ham. Vil I ikke tilſtæde aatte Dages Vaabenſtilſtand.

Geert. Nei. Aate tabte Dage kan hverken Keiſer Ludvig eller hans viſe Raad give mig tilbage. Og nu Farvel — Ridder Anderſen! Eder anbefaler jeg denne Riddersmand ſom Giæſt.

Stig. Han er mig velkommen!

Geſandt. Tak naadige Hertug, ſom Geſandt har jeg intet mere at ſige. Men vil I ikke tilſtæde mig et Øiebliks Samtale i Eenrum?

Geert. Beſynderligt!

Geſandt. Troer I, I har at frygte for lumſk Overfald?

Geert. Frygte? — Var end Eders Aaſyn mig ikke Borgen nok (viſer paa Sværd og Skiold ſom hænger paa Væggen) ſaa er der dog Sikkerhed! gaae, gode Ridder Anderſen! og bie paa Eders Giæſt. (Stig gaaer)

Fierde Scene.

Geert. Geſandten.

Geſandt. Greve! Greve! kiender I mig ſlet ikke mere?

Geert. Nei! — dog jo — Stemmen ſynes mig — Siig! hvad er Eders Navn?

Gesandt. Marqvard Brokdorp.

Geert. Min Gud! Marqvard? Du (omfavner ham), min Barndoms Ven! nu Gud lønne dig endnu for alle de Latinske Psalmer, du hialp mig udaf hos Bispen i Lybek.

Gesandt. (spørgende). Og for alle de Saar, som mit uforsigtige Træsværd gav Eder i vore krigerske Lege?

Geert. Og for det Helteſpring i Traven, da du reddede mit Liv — Men Gud! Gud! hvor Tiden har forvandlet disse Roser til Rynker; og dette Guldhaar til Sølv!

Gesandt. (yderst stræng alvorlig og med Vægt) Ja Greve! tredive Aar ere en Evighed mod et Øieblik; og dog forvandler et eeneste Øieblik undertiden det stolte Menneske til Støv. — Greve! jeg selv vilde aldrig mindet Eder om det Helteſpring i Traven, som I kalder det; men denne Eders Ungdoms Ven har I nu i tredive samfulde Aar —

Geert. (Skamfuld og rørt) Aldeles glemt? Sig det kun reent ud. En gyselig Sandhed! — Tilgiv! — vær min Ven igien! kald mig du igien!

Gesandt. Nei, derfor er jeg ikke kommen. Eders Bane i Verden har været, som Springvandets, opad, min som Bækkens nedad. Kan en Hertug være Ven af en slet og ret Riddersmand?

Geert. O! hvor føler jeg mig fattig med al min Magt! Ikke et eneste Hierte hænger ved mit.

Kun i Barndommen elsker man oprigtig, og Barndommens Følelse kan vel døves, men aldrig udslukkes — Jeg havde dog ikke troet det — Bliv hos mig! vær min Ven!

Gesandt. Eders Ven, for at hielpe til at undertrykke et uskyldigt Folk?

Geert. Marquard! Landsmand! Taler du for Fremmede?

Gesandt. Jeg taler for Mennesker.

Geert. Som hade os.

Gesandt. Det er Eder, Greve! som har lagt Sæden til et blodigt Had imellem to beslægtede Naboefolk, og Aarhundrede vil maaskee ikke kunne udrødde det igien.

Geert. Nævn mig paa hele Jordkloden to Nabofolk som ikke hade hinanden? Den er sine Landsmænds største Velgiører, som skaffer dem Seiren.

Gesandt. Som forvandler fredelige Bønder til Fremmedes Bødler, og Folkets Høvdinger til Voldsmænd imod de Uskyldige?

Geert. Himlen selv har skabt alle Væsener til evig indbyrdes Krig. Alle fra Hvalen til Giedden, fra Ørnen til Svalen, fra Løven til Ulven og til Ederkoppen, alle leve de paa andre Skabningers Bekostning. Vore Viise kalde Naturen alle Levendes Moder; og dog seer denne Moder til med samme Ligegyldighed, naar den halv sovende Hund

snapper en Flue, der surrer om dens Øren, som naar et Jordskiælv opsluger et heelt Folk. Ødelæggelse er alle Verdeners Drivehiul, og Krig alle Levendes Kald. Mener du at Mennesket fik en anden Bestemmelse?

Gesandt. Gerhard! — jeg gyser. — Er det Eders Alvor, Greve? — Og I troer at kunde finde en Ven?

Geert. Hidtil har jeg lært at undvære Venskab. — Selvstændighed var mit Kald. — De Mennesker, jeg levede iblant, kunde være mine Redskaber, men ikke mine Venner. Dog dette Øieblik, din Stemme, dit Aasyn, alle de Mindelser, der pludselig fornyes hos mig, vække min Barndoms Følelse til Liv igien. Marqvard, jeg troer, ogsaa Venskab kan være Lykke.

Gesandt. Den kiærligste af alle Helgene velsigne denne Bevægelse. O Gerhard! Jeg kunde elske dig, vilde du kun opofre din Ærgiærighed for den sande Lykke, at vorde mindre beundret, og mere elsket. Du har glemt mig. Jeg kom ikke for at minde dig om mit Tab. Men du har ogsaa glemt vort Fædreland.

Geert. Tie dermed, jeg beder dig.

Gesandt. I tredive Aar har du udmærket hver en Dag med stor Daad, for — o! at jeg skal sige det! — for at forstyrre et fremmed Riges Fred og Hæld. Siig: har du ikke levet mere udenlands

end hiemme? Stormarn sørger forladt og glemt. Medens du sælger din Sicælerøe for Laurbær og Himlen for en fremmed Krone, er hiemme hos os hver Ridder en Voldsmand, hver Bonde en udsuget Træl. — O drag tilbage til os! du fødtes jo til den Pligt at haandhæve vore Love, at bruge dine store Gaver til vort Hæld. Drag tilbage! Lev iblandt os, som Fader; og und os den inderlige Glæde, at elske dig.

Geert. (som imidlertiid er faldet i dybe Tanker med bitter Latter) At elske mig? — Ha, ha, ha! disse Uslinger, man kalder Mennesker, skulde elske mig? — Nei! dertil krybe de for dybt. — Ja, i Barndommen, Marqvard! I Ligheds og Uskylds Alderen. — Du, Marqvard, vilde maaskee elske mig. Dog alle de øvrige? Frygte kan disse Uslinger; men elske — nei ingen, uden sig selv.

Gesandt. Gyseligt! Saavidt har altsaa Hovmod ført Eder uden for Menneskeslægtens Kreds? Greve! — skal Eders Ungdoms Ven drage bort igien, uden et eeneste Venskabs-Beviis?

Geert. Giv mig et Beviis paa gammelt Venskab, og bliv her!

Gesandt. Endnu eengang! — vil I ikke leve iblandt os, som Fader og Velgiører?

Geert. Jo, Marqvard, naar Danmark adlyder Stormarn.

Gesandt. Det er seent, eller aldrig. Kan

det da være Glæde, at byde over Mænd, der hade, og have Ret til at hade? Geert! Hvorfor vil I erobre udenlands, hvad I har hiemme uden Strid? — Det Fyrstesæde, I fødtes til, er grundet paa Brødres Kiærlighed; den Trone, I higer efter, skal I grundfæste paa almindeligt Had. Den vil styrte og begrave Eder. — O kom Greve! jeg besværger Eder, kom til os! giør to Nabofolk lykkelige; skiænk Danmark Fred og os en Fader.

Geert. Nei, nei, siger jeg. Var jeg Mand om jeg kunde opgive tredive Aars Arbeide, førend det er fuldført; og netop nu, da der kun er et Sværdslag tilbage?

Gesandt. Nu; saa hør da det eeneste, jeg beder om. Tilstæd Eders Ungdoms Ven, hvad I nægtede Gesandten! Tilstæd os Vaabenstilstand.

Geert. Marqvard! du misbruger min Godhed! Vaabenstilstand? — Nu, da Valdemar dagligen ventes? Vaabenstilstand, og mine oprørske Undersaatter skulde imidlertid samle en større Hær? Nei, nei! — Jeg er i din Gield, jeg skal ærlig afbetale den. Men dette kan ikke skee. Marqvard, kommer du under Venskabs Kaabe, at stiæle det Sværd, som skal forsvare mig mod Oprørere?

Gesandt. For sidste Gang, Greve! Vil I tilstæde os Vaabenstilstand?

Geert. Jeg kan ikke.

Gesandt. Stolte, ubøielige Menneske! jeg

afskyer dig, som jeg har elsket dig; din umenneske-lige Hovmod tvinger mig dertil. O! hvi har jeg nogensinde beundret dine store Gaver? Nu kan jeg kun forbande din Herskesyge, som misbruger dem! Jeg river dit Minde udaf mit Hierte! Der vil kom-me en Dag, som vil hævne de Tusinde, du styrter i Afgrunden! — Jeg forbander det Øieblik, da jeg reddede dit Liv. (gaaer.)

Femte Scene.

Geert.

Hvad var det? — Hvad betyder denne kolde Gysen? — Foer hans Forbandelse igiennem mine Lemmer? — Gerhard, du er syg! du skrækkes af et Feberbillede — Drømte jeg ikke, jeg saae ham? — Ha! ret, ret, Marqvard! tag det Liv tilbage, du skiænkede mig. (med bitter Latter) Hvo er stol-test? jeg, som ikke kan opgive mit hele Livs Arbeide, eller du, som forkaster en Fyrstes Venskab? — Og hvorfor? fordi jeg ikke opfyldte hans umandige Ø-nske! — Fordi jeg fornærmede hans Forsængelighed. O Menneske! forblindede svage Skabning! du bram-mer med Dyd, og drives af Egenkiærlighed. Her-re! viis mig en Mand, som jeg i Sandhed kan agte, og jeg vil troe, at Dyd er Menneskets Bestemmelse! (træder til Vinduet) Hvor mørkt, hvor stille det er! — Der sove de alle, ubekymrede om, at de i Mor-

gen føres til Retterstædet. For Vin og Brød sælge de mig deres Liv. Et Vink i Morgen, og de ere Støv. — Og jeg — fy, Menneske! jeg skulde agte dig? For din Skyld opgive et Anslag, som Verdens Krønike vil beundre? — Ha! Trælle! Dyr, der evig følge en blind Drivt, til at slagtes ere I gode nok.

Siette Scene.

Geert. Vittinghof.

Vittinghof. (nærmer sig skiælvende, og taler med undertrykt Angest) Naadige Herre!

Geert. Hvad vil I?

Vittinghof. Jeg vilde kun — det er saa silde. — Har I ikke lagt Eder til Hvile endnu?

Geert. Nei, Søvnen flyer mig. Desbedre vil jeg sove i Morgen.

Vittinghof. Maaskee! — Min naadige Hertug befinder sig dog vel? — virkelig vel? —

Geert. Og hvorfor ikke?

Vittinghof. Tilgiv! — Sælsomme Jertegn — Eders troe Tiener skiælver, ved at fortælle det.

Geert. Lad mig høre!

Vittinghof. Maanen har pludselig begravet sig i tykke Skyer. Gravens Mulm hersker overalt. Hver Lyd er dobbelt rædsom. (træder nærmere

tnker sagtere) Det er ikke rigtigt her. I en hals Time have vi hørt sælsomme Jammerskrig hvine giennem Løngangene.

Geert. Intet andet end Vinden.

Vittinghof. Graaebrødre-Klosterets Klokker har ringet af sig selv, som til en Ligfærd.

Geert. Intet andet end Stormen.

Vittinghof. O! naadige Herre! Tilgiv, den omgaaende Vagt har virkelig seet en Ligfærd — en aaben Kiste! — jeg gyser — det var Eders Liig de saae.

Geert. Hvad seer ikke Frygten?

Vittinghof. Jeg besværger Eder, naadige Hertug! Lad i det mindste Vagten fordobbles!

Geert. Hvorfor? Mennesker kan ikke overfalde mig her midt iblandt mine Stridsmænd; og mod de usynlige Hærskarer kunde ingen af Eder staae.

Vittinghof. (stirrer hen til Vinduet, skiælver og bleegner.)

Geert. Hvad fattes Eder?

Vittinghof. Seer I ikke? Hist, hist! hører I ikke? Hist uden for Vindnet. Natravnen slaaer paa Ruderne med sine sorte Vinger.

Geert. (gyser uvilkaarlig) Hvor? Hvor? — (fatter sig) Jeg Dacre! — (forer Vittinghof til Døren) I skiælver, som et Barn. Paa Eders Post! Jeg har beskikket Eder til at vaage, og ikke til at drømme.

Syvende Scene.

Geert.

Ingen Vidne til din Svaghed, Gerhard! og hvad skiælver du for? — (træder til Vinduet) For en Natravn, der forstyrres af Lyset! — (gyser igien) Atter? foragtelige Svaghed! O Menneske, Menneske! du drømmer dig Jordklodens Hersker — og ethvert foragteligt Tilfælde leger Bold med al din Manddom! Tilfælde? Hvad er Tilfælde? Var det Tilfælde, at Marqvard kom? At han netop i Aften kom? — O, Verdens Bestyrer! agter du virkelig paa disse Skabninger, der krybe her i Støvet? Var han dit Sendebud? — Vil du advare Gerhard? Nei, nei! Du, hvis Sprog ingen Dødelig fatter, du kan ikke aabenbare dig for os! — Hvo formaster sig til at tolke dine Vink?

Ottende Scene.

Geert. Vittinghof. Klaus Brejde (med sammenbundne Hænder.)

Vittinghof. Naadige Herre!

Geert. Hvad bringer I?

Vittinghof. Et Beviis paa, at Rattens Varsler ikke ere at forkaste.

Geert. Hvem er denne Eders Fange?

Vittinghof. En Stiemand —

Brejde. I lyver, jeg er en dansk Mand.

Vittinghof. (vedblivende) Vagten overrumplede ham her i Gaden. Han speidede rundt omkring Slottet.

Geert. Hvo er du?

Brejde. Eders Fiende.

Geert. Altsaa af Oprørernes Flok?

Brejde. Her i Landet kiender jeg ingen Oprører, uden Grev Geert.

Geert. Karl! du trodser? — Dog — jeg kan nok lide denne Trods.

Brejde. I har bundet mine Hænder. I skal ikke binde min Tunge.

Geert. Nu, saa tael da! Hvorfor kom du? Hvad er dit Anslag?

Brejde. En Hemmelighed.

Geert. Som man skal presse udaf dit Bryst, om saa alle dine Been skulde svede Blod.

Brejde. I kan ikke mere, end dræbe mig.

(Pause.)

Geert. Er I Riddersmand?

Brejde. Jeg er Ridderssvend.

Geert. Hvem tiener I?

Brejde. En Hædersmand.

Geert. Hans Navn vil jeg vide.

Brejde. Hans Navn er for helligt, til at nævnes her.

Geert. Karl! Mener du, at vi ingen Pinebænke har her i Randers?

Brejde. Jo! hvor en Voldsmand holder Hof, der fattes vist ikke Pinebænke.

Geert. Nu velanda! frække Daare! — Siden du med al Magt vil prøve den. (til Vittinghof) lad ham føres bort, lad ham pines til alle hans Been svede Blod. Han skal bekiende sit Anslag! Han skal nævne sine Staldbrødre. Hører I?

Vittinghof. Vel, naadige Herre!

Brejde. „Forlad du mig ikke, Sancte Knud, min udvalgte Helgen!

Vittinghof. (vedblivende) Holder I endnu en fordoblet Vagt for unødvendig?

Geert. I har Ret. Endeel Ryttere skal strax hen, og vogte Byens Broe. Eders Vagt skal strax forstærkes. Hører I?

Vittinghof. Alting skal ufortsvet udrettes. (gaaer med Brejde)

Niende Scene.

Geert.

Synderligt! — og dog nødes jeg til at agte denne trodsige Karl! — Ridderssvend? Hvo kan have slige Svende uden Ebbesen? Skulde han? ja han svoer! — At styrte sig i Gravens aabne Svælg, naar han kan rive sin Modstander ned med sig, det

ligner ham! — got, got, Ebbesen! at vi i Tide opdagede dine Fied. — Nattens Gysen farer igiennem mine Lemmer. — Ere I nu tilfredsstillede, I usynlige Hærfarer? Eders høitidelige Advarsler vare ikke unyttige. — Eller har I sammensvoret Eder med min Fiende for at skræmme mig? — Nei, jeg vil hen, jeg vil væbne mig, jeg vil vække alle mine Stridsmænd!

(Der høres udenfor Bulder, Skrig og Vaabenbrag.)

Hvad er der? — Guds hellige Blod, skulde det være forsildig! (iler til Døren) Hvo er der?

Tiende Scene.

Geert. Ebbesen.

Ebbesen. (træder hastig ind med et blodigt Sværd, og slaaer Visiret op) Din Banemand.

Geert. Ha! Ebbesen! (springer til Væggen og tager Sværd og Skiold)

Ebbesen. Dit liv er i mine Hænder. Du slipper ikke uden Tvekamp. Jeg giver dig kun et Øieblik at betænke dig i. Siig, vil du drage tilbage med dine Mordbrændere?

Geert. Nei! ingen Dødelig skal aftrodse mig en Beslutning.

Ebbesen. Saa gaae! Undflye kan du ikke. — Gaa og væbne dig til Tvekamp.

Geert. Til Tvekamp mod en fredløs Forræder?

(Nede paa Gaden blæses til Storm, man hører stor Bulder og Vaabenbrag.)

Ebbesen. Gaae, siger jeg, eller jeg hugger.

Geert. Mig? — Til Helvede, Forræder!

(han hugger til med overilet Heftighed Ebbesen springer tilside.)

Ellevte Scene.

De Forrige. Klaus Brejde.

Brejde. (med Tittinghofs Skiold og blodige Sværd, styrter aandeløs ind) Jler, Herre! Grevens Folk trænge ind i Slottet.

Ebbesen. (springer med voldsom Heftighed hen til Geert og stikker ham ihiel) Dig skal de ikke frelse.

(Ebbesen og Brejde gaae.)

Tolvte Scene.

Stig Andersen. Nogle Stridsmænd.
(med Fakler.)

Stig. (med Sværdet i Haanden, render hastig ind fra den anden Side) Hvor ere de Forrædere? (seer den døende Geert) Guds Torden! J ligger i Blod? (render hen til Geert, bøyer og skiælver, kaster Sværdet bort og løfter ham op i sine Arme) Hvem? Hvem? — Siig, Hertug, jeg besværger dig, førend du dør! Hvem?

Geert. Ebbesen — Stig, din Eed?

Stig. (farer sammen, stlælver) Mod Ebbesen?

Geert. Hevn! mine Sønner! — Hevn! vil du?

Stig. Jeg forstaaer dig. Ja!

Geert. Hevn! — (Døer)

Dækket falder hastig.

Femte Act.

Sal med Altanen paa Nørreriis.

Første Scene.

Jutta. Estrith.

Estrith. (kommer fra Altanen) Jeg seer kun tykke, svære Skyer af Støv, og enkelte Glimt af blinkende Sværde.

Jutta. Ak! Estrith! at Tusinde skal myrdes, for at straffe faa mægtige Voldsmænd! — Dog, det gielder Danmarks Frelse. Nei, aldrig var en Dag saa rædsom høitidelig. Og efter hvilken Nat, efter hvilken Nat!

Estrith. En stor Nat, min Moder; Volds-manden faldt for min Faders Haand. Min Faders Sværd slog sig giennem hans tusinde Leiesvende.

Jutta. O! lad vor Taknemmelighed i Ydmyghed erkiende Skiæbnens veldædige Styrelse. Din Fader tilstod selv, at de snevre Gader hindrede disse Leiesvende, at omringe ham reent; at Skræk og Forvirring lammede deres Kraft; at den afkastede Broe holdt dem fra, at trænge efter ham; at Frost med mandig Forsigtighed dækkede Tilbagetrækningen.

Estrith. Og havde min Fader ikke forudseet og anordnet alt dette? Naar var en Helt, som han? Just det er hans Roes, at Heltemod udførte, hvad sindig Klogskab udtænkte.

Jutta. Lad os ikke ophøie os selv, at Herren ikke skal ydmyge os i denne Time.

Estrith. O Moder! Voldsmanden faldt. Lad hans Sønner stole paa deres Harme og deres Skarer. Min Fader er væbnet med Retfærdighedens Sværd. I denne Time sønderhugger han Folkets tunge blodige Lænker.

Jutta. O! denne Time farer med Skrækkens Dolke igiennem mit Hierte. Tys! hører du ikke Hestenes Vrinsken? hører du ikke de Døendes Jammerskrig? O! mit Øie vover ikke eengang, at skue didhen over Sletten, hvor tusinde Gravhøie aabne deres Svælg.

Estrith. O, min Moder! lad os tænke paa ham, der slog Grev Geert, der slog sig igiennem en Hær. Herrens Engle stride med ham i denne Time. Kun faa Øieblikke endnu, og Danmark er frelst.

Jutta. Vi haabe saa trygt. O ja! vi vil glemme, at der neppe stride tusinde Danske mod Ti tusinde.

Estrith. De Fremmedes Hær er et Uhyre, med tusinde og tusinde Arme. Men min Fader har knust dets Hoved. Har Tillid til min Fader ikke i Morges endnu samlet flygtende Danske under hans Banner? Endog mange af Grevens forrige Lehnsmænd have svoret Fædrelandet — Stig Andersen selv —

Jutta. Tal ikke om ham!

Estrith. Har min Moder ikke saa ædelmodigen tilgivet ham? Da han sagde til min Fader: „Ebbesen, jeg var Geerts Talsmand, fordi Fædrelandet efter mit Tykke ei kunde redes, uden ved hans Valg, fordi jeg ansaae denne Kamp mod Overmagt, kun for Fædrelandets Undergang; I har viist, hvad Gud og en Dannemands Mod formaaer; nu er jeg Valdemars Lehnsmand, fordi jeg er Fædrelandets Søn; Geerts Yngel er Thronen uværdig; kom, Ebbesen, førend jeg indfrier min Staalhandske, lad mig kæmpe for vore Brødre ved Eders

Side!" — Da, Moder, da vendte din forrige Agtelse med vemodig Glæde tilbage.

Jutta. O ja, ja! — Dog disse gyselige Dages Rædsler jage mig vildt omkring fra Skræk til Skræk, fra Uroe til Uroe. Kan den bævende Siel være sig selv lig? Hver Time føder jo nye Farer for min Niels. Har Andersen ikke æsket din Fader til Tvekamp?

Estrith. Lehnsmandens ubesindige Eed vil Himlen tilgive. O, min Moder! du saae hans Anger, hans blødende Hierte. I Forveien vil han affone sin Brøde ved Strid for Fædrelandet.

Jutta. Og alligevel — jeg kiender ham — alligevel holde sin Eed som Riddersmand. Skal jeg da atter skiælve for ham, der var mit Livs eeneste store Tanke, mit Livs Alt? Eller skal jeg frygte for ham, der — O! min gode Estrith, min Ebbesens Datter, eengang drømte jeg. —

Estrith. Jeg veed, jeg veed. Al den uforfalskede Fryd, dit skiønne Liv var velsignet med, vilde du saa gierne efterlade din Datter til Arv. O! gid din Estrith var al den Lykke værd, din moderlige Velsignelse vil skiænke mig.

Jutta. (vender sig forfærdet om, lytter hen til Altanen) Tys! Hører du ikke? dernede i Gaarden?

Estrith. (iler til Altanen) Det er Brejde, min Moder! — Et ynkeligt Syn! — Brejde bringer os Gjæster.

Jutta. Ha! saarede Stridsmænd. Er alting beredt til deres Pleie?

Estrith. Alting er beredt.

Jutta. O! hvor mit Hierte banker — jeg skiælver. (Estrith bringer en Stol) Lad mig hvile mig et Øieblik! — Vigtige Tidender —

Estrith. Hæderfulde Tidender vil I høre.

Anden Scene.

De Forrige. Klaus Brejde (bærer den høire Arm i et Bind, og taler med alvorlig Selvtvang.)

Brejde. Guds Fred, ædle Frue! Guds Fred i Stridens Time!

Jutta. Lever han?

Brejde. Eders Hosbond lever.

Jutta. } Herren være lovet!
Estrith. }

Brejde. Til Eders Terner har jeg anbefalet de Saarede, jeg bringer.

Jutta. Venner og Fiender, ligemeget, der skal sørges for dem.

Brejde. Uden Ebbesens udtrykkelige Ønske tøvede jeg ikke her, skiøndt jeg selv er saaret. Men Danmarks største Maud har kaldet mig sin Ven,

og forlangt det. Jil til Jutta, sagde han, som det første Vidne til vor Seier.

Jutta. De Danske seire, Gud skee Lov og Tak!

Brejde. Ja Frue, Fienderne flygte paa begge Fløie, hvor Skram og Bugge stride.

Jutta. Men Ebbesen?

Estrith. O! fortæl Brejde, fortæl!

Brejde. Gid jeg forstod at tale! Dog, det vil være Eder en Trøst, at høre om Ebbesens Hæder. Han var kiæk i Nat; men i Dag var han stor, saa skal Esterverdenen dømme. — Ikke sandt, ædle Frue! vort Liv er dog det helligste Offer, vi kan bringe Fædrelandet?

Jutta. Vort Liv? o Gud! Sagde du ikke, at Ebbesen lever?

Brejde. (med et qvalt Suk) Han lever.

Estrith. Nu Brejde, saa lad os høre om hans Hæder!

Brejde. Hører da: I Morges var vore Høvdinger forsamlede, for at ordne Slaget. Da traadde Stig Andersen frem. Ebbesen, sagde han, I skal ikke stride i Spidsen. Geerts Sønner fnyse af Hevngiærrighed. Ved Faderens Lig har de svoret en gyselig Eed, at opofre alting, for at hevne hans Død. De vil snart opdage Eders Skioldemærke, Eders Ørn. Overalt hvor I kæmpe, vil de samle deres fleste, deres bedste Stridsmænd.

Ikke Seiren, kun Eders Død, er Maalet. Kan de ikke overvinde, saa vil de overvælde Geerts Banemand.

Jutta. Ha Estrith, Estrith! hans Død er unndgaaelig!

Estrith. Lad os høre videre, min Moder; den ædle Andersen har jo advaret i Tide. Videre Brejde! Hvad besluttede da vore Høvdinger?

Brejde. Ebbesens Død er unndgaaelig, raabte de, som Jutta. I kan være vor Høvding, sagde de, uden at stride i Spidsen, I skal tage ukiendelige Vaaben. Da stod Ebbesen frem. Brødre! sagde han, I har valgt mig til Hærfører. Skal jeg nu svige min Pligt? Skal jeg træde tilbage fordi det gielder mit Liv? Hvad er en enkelt Mands Liv, imod Danmarks Frelse? Nei; Andersens Tidende lover os Seiren. — I sin Overilelse er Harmen blind. Vore Fiender vil stride uden Orden og tabe Slaget. Kommer Brødre! Mine Vaaben beholder jeg, vore Stridsmænd skal kiende mig. De skal stedse see denne Ørn paa den lige Bane ad Seier og Frihed.

Jutta. Almægtige Gud! hans Død er unndgaaelig!

Estrith. Endnu lever min Fader! Nu, Brejde?

Brejde. Det største har jeg fortalt. Ebbesens Ord udbredte begeistrende Mod over vor hele

Hær. Vi gik til Slaget, som til Vaabendands, og det gik, som Ebbesen havde spaaet. I Midten, hvor han strider, sammendyngede Skarer; men desmindre Orden og Kraft paa begge Sider. Bugge og Skram have drevet Ficuderne paa Flugten. Nu støde de til Ebbesens Mænd. Frygt ikke for Fædrelandet, ædle Frue! om en føie Tid er Seiren vores.

Jutta. Ikke for Fædrelandet, men for min Ebbesen skal jeg skielve. Mener I det ikke saa? O Brejde, Brejde! dølger I ikke Sandheden?

Brejde. Kunde Stridbarhed staae sig imod Overmagten, saa skede det i Dag. De drabeligste Mænd kæmpede for Eders Husbond, som om deres Arm var Ebbesens Arm. Stig Andersen svæver omkring ham, som hans Skygge. O, ædle Frue! det var værd, at see ham stride. Tre Gange saae jeg Ebbesens Skiold sønderhugget, og to Gange skaffede Andersen ham et fiendtlig Skiold.

Estrith. Hører du min Moder? O! hvor sandt var dit Udsagn: Oprigtig Anger elsker Dyden med dobbelt Styrke.

Brejde. Ja, ved Gud, det er sandt! Stig Andersen har retfærdiggiort sig, hans Raad og hans Sværd vidnede i Dag, han mener det ærlig med Fædrelandet.

Jutta. Og al hans Stridbarhed, og alle hans Brødres Stridbarhed, vil dog ikke rædde Ebbesen! Brejde, jeg læser i Eders Aasyn. O! lad

denne Taare kun flyde. Giælder den ikke Ebbesen? Selv en hærdet Krigsmand undertvinger ikke sin Smerte. O! det er sandt, det er vist. — Siig det kun ligefrem: Ebbesen faldt.

Brejde. Og om han faldt? Frue, den mindste Stridsmand, der falder hist, ender sit Liv med den hæderfuldeste Dag. Og Eders Ebbesen? Danmarks Frihed er hans Værk. Frue, fortiener Fædrelandets Frelse ikke taknemmelige Taarer? Er I ikke vor Befriers Hustrue?

Jutta. Barmhiertige Gud! saa er han død?

Brejde. Ikke død, kun saaret.

Jutta. Tys! (til Estrith) Hører du? Ha! jeg seer dem, de komme med hans Liig. (iler til Altanen)

Estrith. Fat dig min Moder! Kun saaret, siger Brejde. (paa Altanen) O Gud! de bære ham paa Skiolde.

(Jutta seer ud, farer forfærdet tilbage og falder afmægtig i Estriths Arm. Estrith og Brejde føre hende i det næste Værelse.)

Tredie Scene.

Brejde. Stig Andersen.

Stig. (halv væbnet, med vildt flagrende Lokker, som een, der kommer fra Slaget) Ikke her? — Ha! hvor jeg skiælver! Forbandelse rammer mig her! Jeg sam-

mendynger Liig paa Liig. (til Brejde) Du ogsaa.— Har du myrdet dem allerede med Dødens Budskab?

Brejde. Roelig, Ridder Andersen! O! det sønderslider mit Hierte, at see disse Ædle lide! Tigange heller døe imellem Fiender, end at see Juttas Jammer?

Stig. Hvor er hun? Jeg vil hen. Jeg vil læge dette sønderknuste Hierte. Hun skal føle sig trøstet, ved at udøse sin Harme over mig. O! slip mig, jeg vil knæle for hende, jeg vil tigge om hendes Forbandelse. Ha! det var mig Brejde, det var mig, der opfordrede den fremmede Drage til Hevn.

Brejde. Det var Eder, der advarede Ebbesen! For Juttas og Estriths Skyld, Ridder Andersen; for Himlens Skyld vær roelig! — Vil I forøge de Lidendes Jammer? Jeg besværger Eder, vær en Mand!

Stig. En Mand? (bitter leende) Ha, ha, ha, var jeg ikke en Mand, da jeg æskede Danmarks stolteste Kæmpe? Hvor herligt! Ikke sandt? Døden kom mig i Forkiøbet. Nu slipper jeg for at stride med ham. O! at af titusinde Sverde ikke et eneste kunde ramme dette usle Liv!

Brejde. Ja, jeg forstaaer Eders Ønske, Ridder Andersen, jeg saae Eders vilde Anger allerede i Dag. I søgde Døden, og Døden veeg tilbage for Eders Sværd. — Ha! disse Riddinger! Slap de

os ikke stedse, for at anfalde Ebbesen?

Stig. Forbandelse over disse Niddinger! See, Brejde, agte kunde jeg Voldsmandens Sønner, havde de fældet Ebbesen i ærlig Kamp. Har de turdet æske ham. Med en Helvedes Lumskhed har de overmandet den Ædle; Snigmordere ere de; intet andet end Snigmordere. Og Snigmordernes Forbandelse vil styrte dem ned i den evige Afgrund.

Brejde. Godt Andersen, at I her udraser Eders Harme, førend I forstyrrer de Ædles Sindsroe. — Gid jeg kunde græde. Mit Hierte brister, naar jeg tænker paa Ebbesens Efterlevende. Føler I ingen Medynk? Kan dette Billede ikke formilde Eders stormende Smerte til Taarer? Der var en Tid, Ridder Andersen, da I elskede Estrith.

Stig. Tie! Hun kan aldrig tilgive mig. Hun kan aldrig agte mig mere.

Brejde. Ebbesens Datter kunde ikke forbinde sig med Geerts Bannerherre. Men hun har glemt, hun agter Eder oprigtig, her paa dette Sted var jeg selv Vidne dertil. Ak! Fædrelandet arver ingen Søn efter Ebbesen, og selv den Søn, han engang havde valgt — Tilgiv, Ridder Andersen, tilgiv Ebbesens troe Tiener og Ven. Disse Øieblikke ere kostbare. Vil I høre en alvorlig Bøn?

Stig. Tael, gode Brejde, tael!

Brejde. Vil I undertvinge Eders vilde,

stormende Smerte? Vil I beslutte, som en Mand, vil I beslutte at leve?

Stig. (bryder ud i Taarer) Ærlige Krigsmand, hvo har lært dig den Kunst at røre? (rækker ham Haanden) Ja Brejde, jeg vil leve, det koster mere Mod, en frivillig Død, naar Fortvivlelse forvandler Jorden til et Helvede. Jeg vil leve.

Brejde. Vil I leve som Juttas og Estriths Ven?

Stig. Jeg vil leve, for at fortiene Juttas og Estriths Tilgivelse.

Brejde. Tak, Tak, Ridder Andersen; saa har Himlen bønhørt mit varmeste Ønske. (aabner Døren til Juttas Værelse) Gud skee lov! Jutta lever igien.

Stig. Har Skrækken ikke knust hendes Hierte?

Brejde. I kiender jo Ebbesens ædle Hustrue, alle Lidelser overvinder hun med Gudsfrygt: for Smertens første Anfald viger hun undertiiden tilbage. Men kan hendes Hierte først løfte sig til dets rette Hiem, til Himlen, saa ligner ingen Dannequinde den høimodige Jutta. Hun kommer! Ridder Andersen, vær en Mand! Jeg iler til Ebbesen. (gaaer)

Fierde Scene.

Jutta (som ſtytter ſig paa) Eſtrith. Stig Andersen (som træder tilbage.)

Eſtrith. Endnu lad os haabe, min Moder! De bar ham forſigtig paa deres Skiolde. Saa bærer man ingen Død. Han er kun ſaaret.

Jutta. Kun ſaaret? Hvorfor ſkulde vi ſtøtte os paa Haabets ſvage Siv, der kun ſtaaer et Øieblik. Det er Viisdommens Raad, min Datter, i Uvished at berede ſig paa det ſørgeligſte. Nei, Fader i Himlen, utaknemmeligt er dit Barn ikke; du har undt mig Hæder og Lykke; du har undt mig Ebbeſens Kierlighed. End ved hans Død ſkal jeg ikke knurre. (hun ſætter ſig) Som Herren vil, Liv eller Død!

(Stig træder frem, vil nærme ſig Jutta, ſeer paa hende, ſtaaer ſtille, vil tale, bliver ſtum af overvættes Smerte og vender Anſigtet bort, indtil hans Taarer rinde.)

Jutta. Altſaa er det ſandt?

Eſtrith. Er hans Saar dødeligt?

Stig. Forbander mig ikke, ædle Jutta! Forband mig ikke! Det var mig, der bragte Grev Henrik Geerts ſidſte Bøn. Det var mig, der opfordrede Voldsmandens Yngel til Hevn.

Eſtrith. Er hans Saar dødeligt?

Stig. Dødeligt.

Estrith. O Gud! Gud! — Maatte Fædrelandets Frelse kiøbes saa dyrt? (Hun synker i Knæ ved Moderens Stol, og græder paa hendes Hænder)

Jutta. Standhaftighed, min Datter! Endnu lever din Fader! Vor Pligt er det at lette hans sidste Time! O! hvor Skrækken har giort mig afmægtig! jeg vilde saa gierne ile til ham. Hvor dvæler Niels? mig høre hans sidste Dieblikke til.

Femte Scene.

De Forrige. Ebbesen (bæres ind i en Lænestol)

Ebbesen. Dig og Fædrelandet.

(Jutta nærmer sig skiælvende, vil omfavne ham, synker afmægtig i Knæ, og tager hans Haand. Estrith iler bleg og sandselos hen, kaster sig knælende ned paa den anden Side, og skjuler sit Ansigt. En høytidelig Pause af stum Smerte.)

Hvorfor er Eders Smerte saa stum? Himlen skiænke dig Taarer, min ædle Jutta, at dit Hierte ikke brister.

Jutta. (bryster pludselig i Graad) Tak, Tak, Niels! (hun løfter sine Øine og seer med høymodig Fasthed paa ham) Nei! Modløshed, skal ikke vanhellige denne Time. Var jeg hidindtil ikke værd at hedde Ebbesens Hustrue?

Ebbesen. For Guds Throne vil jeg endnu takke for al din Ømhed og Fromhed.

Estrith. Har du ingen Trøst for din Dat; ter?

Ebbesen. Din Moder vil leve for dig, søg at ligne hende.

Stig. Hvilket Syn! som et koldt Staal fø: ler jeg det i min Barm. Ebbesen, i dette høitide: lige Øieblik beder jeg om — om Tilgivelse? Siig, forlader du den ulykkelige Andersen forsonet?

Ebbesen. (vinker ad ham og rækker ham Haaden) Forsonet! Fædrelandet fordrede mit Liv: men det skiænkede mig tvende forsonede Venner. — See paa Jutta og Estrith, Andersen. De ere forladte. Vil du være deres Ven?

Stig. Gid jeg kunde fortiene deres Venskab!

Ebbesen. Tak for din mandige Bistand, min gode Stig. — Ja Jutta, ja Estrith, ham har jeg at takke for, at jeg her kan roelig døe imellem Eder. Jeg laae omringet af Fiender; han kæmpede som en Ven og befriede mig.

Estrith. Jeg burde takke; men jeg har kun Taarer.

Ebbesen. Græder ikke, Børn! I skal see, hvor let ogsaa Døden er. Hist samles vi igien.

O! kun een Ting, tilgiv gode Gud, kun een Ting bedrøver mig, at jeg maatte forlade Kampen, førend Fædrelandet var frelst. Hør, hør min sidste Bøn; lad mig ikke døe, førend jeg hører mine Brødres Sejersang.

Stig. Før døer du ikke, Ebbesen! vore Mænd stormede med Hævnens fordoblede Kraft ind paa disse Lejesvende. Men saalænge spar dine Kræfter!

Ebbesen. Hvortil? At tale er mig en Guds Velgierning. Mit Hierte er saa fuldt: og Hoved og Tunge ere friske endnu. Lad mig tale, siden jeg ikke kan kæmpe meere. (Stig gaaer hen til Altanen) Du er saa tavs, min Jutta?

Jutta. Tavs, som Graven. (Pause)

Stig. Glæde, Glæde! Seier, Ebbesen! hele Sletten er skiult med flygtende Fiender.

Ebbesen. Tak, algode Gud. Du under mig en forønsket Død.

Stig. (frem og tilbage) Hører I ikke de Danskes Seierskrig? — Der kommer Frost med flyvende Jil.

Ebbesen. Ogsaa ham skal jeg see? O! det gode gamle Danmark er frelst. Glad og stolt kan jeg møde for Knud og Valdemar, og sige, i Dag har jeg seet mine Brødre stride, Eders Børn ere

ikke vanslægtede endnu; villige vove de deres Liv for Fædrelandet.

Siette og sidste Scene.

De forrige. Frost. Nogle Stridsmænd, med et Banner.

Frost. Lever han endnu? — Du skal glæde dig, min Broder, førend du dør! Vi har seiret, vi har hævnet dit Fald. Røverne flye overalt. Neppe kommer nogen af dem til sit Hiem. Bøndernes Stridsøxe hevner sig gyselig.

Ebbesen. Lad dem flye! de var kun leiede Mordere, lad dem flye.

Frost. Bugge og Skram forfølge dem. De unge Grever selv vil neppe kunne undflye.

Ebbesen. Lad dem flye. Sønnerne have ikke arvet Faderens store Siæl. Uden Hær kan de nu ikke skade meere. O! Glæden forsøder min bittreste Skilsmisse, ogsaa dig kan jeg endnu sige det sidste Farvel.

Frost. Ikke førend du hører endnu et Glædens Budskab. Vor unge Konge er landet med sin Hær.

Ebbesen. } Er det mueligt?
De Andre. } Kong Valdemar?

Frost. Da jeg forfulgte de flygtende Fiender, mødte jeg ham og hans Følge: jeg forkyndte ham dit store Værk, Danmarks Befrielse. Med os alle følede han Taknemmelighedens glade Pligt. (Frost gaaer hen, tager Banneret og lægger det for Ebbesens Fødder) Dette Fiendernes Hovedbanner, denne værdigste Gave, han vidste at finde, sender Kong Valdemar. I Fædrelandets Navn hylder han dets Befrier.

Ebbesen. O! nu dør jeg glad. Folkets Friehed vil staae urokkelig. At døe for Fædrelandet har jeg stedse ønsket. At døe med Hæder og Seier. — Stig, vil ikke alle Dannemænd misunde Ebbesen? — Ach! — Dødens Engel, jeg føler din Komme! — Frost, Andersen. Jeg stoler paa Eders Venskab. Seer her min Kone og min Datter. Smerten ligger tung paa deres Hierte. Vil I lette dem enhver Byrde, vil I gierne sørge for dem?

Frost. Indtil mit sidste Aandedræt.

Stig. Som Venner.

(Ebbesen blegner, hans Hoved synker tilbage, man merker svage Krampetræk.)

Jutta. Kan intet, intet lette din sidste Kamp?

Ebbesen. Intet uden Taknemmeligheds Taarer. Men mit Øie kan ikke græde dem meer.

(med Begeistringens sidste blussende Lue) Hæld! Hæld! Jeg svæver midt imellem Jordens Hæld og Himlens Salighed. Kone! Datter! Brødre! — I ere ikke forladte. Jutta, hvor er du?

Jutta. Seer du mig ikke mere? (omfavner ham)

Ebbesen. Alting sortner! Farvel!

Jutta. O Niels! om en føie Tiid følger jeg dig.

Ebbesen. Fred — med alle — Hæld Danmark! (han synker tilbage og dør)

Jutta. Han dør!

Dækket falder.

Til

Læseren.

Her meddeles Sorgespillet Niels Ebbesen i den Skikkelse, hvori det for nærværende Tid spilles. Kun i femte Acts første Scene ere i Juttas og Estriths Rolle nogle Replikker tilføiede, der vil savnes paa vort Theater. Schröder, denne som Kiender, Digter, og Skuespiller udmærkede Veteran, fandt dem nødvendige, da man forrige Sommer havde i Sinde, at spille Stykket i Hamborg; og jeg overlader det nu til vore store og yndede Konstnerinder Jutta — Rosing og Estrith — Heger, om de tredie Gang kan overvinde dem til at indstudere noget Nyt i deres Roller. Iøvrigt viser en Note i Forerindringen, til den af mig selv besørgede tydske Oversættelse, (Ebbesen von Nørreriis u. s. w. Kopenhagen, bey Friedrich Brummer 1798), at jeg ikke har været tilsinds, at levere nogen særskilt Udgave paa Dansk. Det syntes mig bedst, at

bie, indtil jeg kunde fremtræde med en Samling af dramatiske Arbeider, hvor selv de Læsere, som ikkun interessere sig for Nyeheder, for Fuldstændighedens Skyld nok havde tilstædet et bekiendt Stykke sin Plads. Men da tilfældige Omstændigheder byde, at afvige fra dette Forsæt; saa ønsker jeg kun, at mit første Forsøg i det danske Sørgespil, ogsaa i denne Form, maae finde det samme Bifald hos Læseren, som det er værdiget af Tilskuerne de Par Gange, (den 30 Martii og den 8 Maj 1798.) det hidtil er spillet paa den Kongelige danske Skueplads.

Maaskee var det Pligt imod mig selv, nærmere at undersøge, hvad Rahbek, Baden, og nogle unævnte Konstdommere offentlig have yttret om N. E. Men let kunde jeg da forledes til, at skrive en Bog, hvor mine Læsere kun vente at finde en Fortale. Ved dette Slags Undersøgelser, hvor man ei kan henvise til et Axioma i Euclides, eller en Paragraph af Lovbogen, som sidste, afgiørende Instance, er det et uundgaaeligt Onde, at man undertiden behøver et Ark, for at berigtige eller

giendrive en Side: og om end den almindelige Sandhed vandt noget Væsentligt derved, saa vilde dog de fleste Læsere ei glemme, at Undersøgelsen var foranlediget ved Forfatterens eget Arbeide. Saasnart Konstværket er fuldført og offentlig fremstillet, synes man uden Undtagelse at anvise Maleren sin Plads bag Skilderiet. Jeg træder derhen og tier. Kun være det mig tilladt, at takke een af vore ældste Konstdommere, den værdige Baden, for den Opmærksomhed, hvormed han har læst og bedømt mit Forsøg. Naar han, vor første Sproggrandsker, finder Sproget i dette Stykke saa skiønt og fuldkomment, som det kunde være af nogen Indfødt *); saa ofrer jeg med vemodig Glæde, denne Deel af det vundne Bifald paa Ribers Grav. Thi den skylder jeg hans idelige

*) Jeg er født dansk Undersaat. Vist nok er Sproget det stærkeste Baand imellem Borger og Borger. Men er fælleds Regiering slet intet? Siden Aaret 1784 har jeg med frievillig Lyst og utrættelig Iver lagt mig efter mit andet Modersmaal. Er jeg da ikke saavel Dansk, som en Yngling paa 15 Aar, der fødtes med den Nødvendighed, at lære Sproget af sin Moder eller Amme?

Opmuntringer, hans varme Deeltagelse, og især hans paa sielden Sprogkundskab grundede Raad og Veiledning. Med lige Taknemmelighed erkiender jeg Rahbeks Venskab, hvis indsigtsfulde Kritik jeg har at takke, saavel for mangen Forbedring af enkelte Steder, som for hele Ideen til fierde Acts ottende Scene.

Endskiondt jeg nu anseer det for usømmeligt, selv at indlade mig i nogen Antikritik; saa torde det dog nok være tilladt, at forsyne andre, især Niels Ebbesens Venner, med Forraad til videre Sammenligning. Efter min Erfaring kan alle sande Digtere inddeles i tvende karakteristisk forskiellige Classer. Naturen selv sætter, saa at sige, nogle Digtere paa den stolte Pegasus eller Hyppogryph, som bærer dem op til Musernes og Ærens Laurbærhøie: Mængden stirrer forbauset paa dette sieldne Syn, og den Skarpseende beundrer det medfødte Mod og den instictagtige Viisdom, hvormed de styre deres kiække Flugt. Behøver jeg at pege paa de mange for Menneskeheden glædelige Exempler, Historien frembyder fra Homer til Evald? Andre gaae uden videre Hielp

end Kritikens Krykke, den lange, besværlige Bane op ad Parnasset: Mængden lægger ikke Mærke til dem, forend de straale i Fuldendelsens Glorie øverst paa Fjeldets Top, medens Menneskekienderen følger dem Skridt for Skridt, og ikke agter dem ringere, fordi deres Vandring udfordrer Tid og Anspændelse. Hvo erindrer her ikke Lessing, dette vidunderlige Beviis paa Menneskets Kosteligste Forret, Perfectibilitæt, denne Lessing, der begyndte som en Discipel af Gottsched, og endte som et Monster for tilkommende Aarhundrede? Hiine fødes, disse opdrage dem selv til Digtere. Hiine ere hastigen, hvad de kunne blive; disse skride uden Ophold videre frem fra Fortræffelighed til Fuldkommenhed. Hiine virke stærkt, disse med velberegnet Visshed. Hiine beundres og elskes, disse beundres og agtes. Hiine beundres af alle, disse miskiendes tidt af Mængden. Frederik Schlegel nægter selv Forfatteren af Nathan den Viise, Digternavnet. I Sandhed, det Guld, som disse i Ansigtets Sved, ved Hielp af erhvervet Kundskab, udgrave af Jordens Skiød, har ikke ringere Værd eller Gehalt, end alt, hvad

hiine Lykkelige, som Naturen anviiste en Pactolus til Eiendom, næsten uden Umage finde paa Flodens Bund. Hvortil denne Udskeielse? Den er ikke unyttig, om den bidrager til at giøre opmærksom paa en herskende Fordom, der berøver os mange gode Hoveders modnende Udvikling. Alle baade virkelige, og saakaldte Digtere, alle vil de gierne henføres til den første meest beundrede Classe. Ingen har Frimodighed nok, som Lessing, at bekiende sig selv til den anden. Og hans Exempel kunde maaskee skræmme de Svage, der ikke have Selvstændighed nok til at taale Miskiendelse. I Tillid til Naturens, som de mene, uudtømmelige Rigdom, blive mange ligegyldige mod alt Studium, mod den moderlige Kritik, som venskabeligen kunde lede dem til Maalet. Og hvad er Følgen? Først skuffede de dem selv, og stolede paa en Fylde af naturligt Anlæg, de ikke eiede; siden foragte de Kritikens Hielp, som tilsidst lønner dem med Samtidens Ligegyldighed, og Eftertidens Forglemmelse. Vil vore Konstdommere tælle Forfatteren af N. E. blandt Digterne? Jeg veed det ikke. Men dette veed jeg, og derhen

sigtede denne hele Digression: uden Kritikens Raad og uden selvdrøvtende Anvendelse fra min Side, havde dette Stykke langt mindre Værd, end det nu formodes at have. Mere end tre Gange har jeg omarbeidet det Hele. Skulde det ikke være interessant for dem, der ikke foragte Kritiken, at følge Stykket fra sin oprindelige til dets nærværende Form. Her er i det mindste den femte Act, da de fire foregaaende ei have erfaret nogen total Forandring. Man læse disse i skandinavisk Museum, og den femte Act her, saa har man paa nogle ubetydelige, enkelte Forandringer nær, det Hele i sin første Skikkelse! Den eneste væsentlige Erindring, Theaterbestyrelsen yttrede efter Indleveringen, var den maaskee grundede Frygt for Sangens Virkning midt i et reciterende Skuespil. Disse Sange ere indrykkede i Minerva. Men uden Sammenhæng med det Hele, kan de neppe forstaaes eller rigtigen vurderes. Dette er en Bevæggrund mere, hvorfor jeg vover her at indrykke den hele femte Act, som ikke betydelig vil forhøie Bogens Pris, da Indledningen desaarsag er trykt med mindre Skrivt, hvorimod den maaskee kunde forøge Bogens Værd

Femte Act.

Salen fra første Act. Fleideren staaer naaben hele Acten igiennem.

Første Scene.

Søren Frost og Jutta staae paa Altanen og see ud. Deres stumme Spil røber Uroelighed. Estrith smykker Hans Frost med et Belte.

Hans. Tak, fromme Estrith! Tak for Eders Ønske! Tak for dette Smykke!

Estrith. Vil I nu ogsaa fortiene det?

Hans. Det første Pant paa Estriths Kierlighed? Kan jeg fortiene det?

Estrith. I kan. Krigsbasunernes Lyd vil snart kalde Eder til Slaget. Vil I da huske paa, at jeg er Ebbesens Datter?

Hans. Kan jeg nogensinde glemme det?

Estrith. Vil I følge min Fader overalt?

Hans. Som hans Skygge.

Estrith. Vil I fægte for ham, hvor Faren er størst?

Hans. Som hans Søn.

Estrith. O! jeg vidste det jo forud; og dog hører jeg saa gierne Eders Løvte.

Hans. O! du, vor Frues levende Billede, giv mig Himlens Velsignelse i dit første Kys!

Estrith omfavnes af Hans.

S. Frost.) Glæde! der kommer Brejde!
)
Jutta.) (skiælvende og bleeg) O Gud!
)
) Han kommer allene!

S. Frost. Frygt ikke! Brejde skynder sig med Glædens Jil. Ulykkens Bud springer ikke saa rask.

Jutta. (fatter sig) Skulde det være mueligt?

Hans.)
) Hvad er der paa Færde, Fader?
Estrith.)

S. Frost. Det vil I strax faae at vide.

Anden Scene.

De Forrige. Klaus Brejde.

Brejde. Seier! Seier! ædle Frue! = Grev Geert er død. (alle omringe ham)

Jutta. Lever min Mand?

Brejde. Han lever!

S. Frost. Han vil evig leve i Danmarks Aarbøger!

Jutta. Hvor er han? — kommer han?

Breide. Han tøvede et Øieblik i Leiren.

Jutta. (knæler) O! du hellige Guds Moder, du være lovet, du skiænkede ham Seiren, og mig Standhaftighed! (hun bliver lidt ved at bede sagte, og derpaa reiser hun sig)

S. Frost. Hurtig, Breide! — Fortæl! — Det er Mands Daad, uden Lige! — Du kan være stolt af, at du havde Deel deri.

Brejde. Ved Sanct Knud! Det er jeg ogsaa. Med Eders Mænd har jeg tidt prøvet en Dyst, Herre! Men det var Børnekrig mod denne Kamp i Nat.

Hans. Men sig mig dog, hvad er der skeet?

S. Frost. Ebbesen har slaaet Grev Geert midt iblandt hans Tusinde.

Hans. Estrith! Estrith! hvilken Mand!

Estrith. Min Fader er han.

Hans. Min skal han vorde.

Jutta. (vinker ad dem, og gaaer med dem ud paa Altanen) Kommer Børn! Herfra kan vi ligefuldt,

S. Frost. Nu, Breide!

Brejde. Ja Herre! Det er lettere fortalt end giort. — Alting lykkedes, som det var aftalt! Vi reed hver for sig. Jeg allene fulgte Herren. I Buskene ved Guden-Aae samledes vi igien. Mig var det næsten bekommet ilde. Da jeg speidede paa hiin Side Broen, overrumplede den omgaaende Vagt mig. Men mine Staldbrødre befriede mig siden. Imidlertid havde vore Folk i Skumringen trukket Naglerne ud af Broen, og om Midnat trængte de ind i Byen, og lige ind i Slottet. Vagten blev dræbt eller afvæbnet. Herren vilde selv snakke med Greven. Saalænge holdt vi uden for Slottet. Men — Død og Ulykke! Greven havde betroet Byens Sikkerhed til Herrens Svoger.

S. Frost. Til Ove Hals?

Brejde. I kiender denne Riddersmand. Ove Hals har aldrig sovet paa sin Post. Pludselig lod han blæse til Storm. Gaden vrimlede af Fiender. Nu gialdt det, Herre! nu gialdt det. De snevre Gader var vor Lykke. Uagtet Fiendernes Antal, kunde de dog ikke omringe os. Vi slog os igiennem, kastede Broen af efter os, og — vi har befriet Danmark.

S. Frost. Gud skee Lov! Ebbesen har befriet Danmark.

Brejde. Tilgiv, at jeg sagde vi. Jeg er dog stolt deraf. Paa min Liigsteen skal de skrive, at jeg var med i Randers.

Tredie Scene.

De Forrige. Ebbesen.

Jutta. (leder ham med aabne Arme imøde) Min Ebbesen lever!

Ebbesen. Endnu! (Pause:)

S. Frost. Lad mig trykke din Haand, Ebbesen! Det er min Vens og vor Befriers Haand.

Ebbesen. (med Syfen) Damper den ikke af Menneskeblod? Frost! Det er dog skrækkeligt, at afsige Dodsdommen over et Menneske.

S. Frost. Ebbesen! — Mand! — Var han ikke din Fiende i aaben Ridderfeide? Var han ikke Danmarks Undertrykker?

Ebbesen. Og dog et Menneske! — Hvor han faldt! — Som et blegt, huulsiet Spøgelse svæver dette Billede for mine Øine! Han faldt i alle sine Synder — bort, bort, Usalige! — Raab ikke Vee over Ebbesen, midt i dine Luer!

S. Frost. Intet Sacramente rædder den forhærdede Synder, det er min Troe.

Jutta. Vi vil sælge alt. Alt, hvad vi kan undvære. Vi vil lade holde Siælemesser for den Ulykkelige i alle Kirker og Klostere.

Ebbesen. Ret, fromme Jutta! det vil vi. Dit Raad trøster mit Hierte. Os, os, skal den Ulykkelige takke for Lindring. Gud veed, hvor gierne jeg havde sparet hans Liv! Men Soren, du kiendte ham jo. I

Døden var han ubsielig, som i Livet.

S. Frost. Fred med ham i Graven! Nu hader jeg ham ikke mere.

Jutta.)
Estrith.) Fred med ham i Graven!
Hans.)

Ebbesen. Lad mig hvile mig et Øieblik, Børn!

(Estrith og Hans bringe ham en Læneſtol.)

Nattens Arbeide har udmattet mig lidt, og dog staaer det vigtigste endnu tilbage. Halv giort er intet giort.

S. Frost. Med dig er Seiren vores. Du har med dine Tredsindstyve slaaet Tituſinde. Og derfor haabede jeg at see dig stolt og glad igien; det kan du være med Rette. (gaaer til Bordet, og tager det store Bæger) Skaal, Danmarks Befrier! — Efter et Arbeide, som dit, er denne Drik en kostelig Hiertestyrkning.

Ebbesen. (drikker) Fædrelandets Frelse! — (vinker, og rækker Bægeret til Brejde) Drik Brejde! Fra i Dag af er jeg ikke længere din Herre. Du har kæmpet, som en Riddersmand. Jeg er din Ven, Brejde!

Brejde. Danmarks Befrier! — Stoltere har intet Menneske talt om mig. — Siig: har jeg da fortient det Sværd, I gav mig i Gaar?

Ebbesen. Ærlig, som en Kæmpe fra Asernes Tid. — Gaae nu, og hvil dig, til jeg kommer. (Brejde gaaer) O Børn! denne Hvile midt iblandt Eder, giver mig Ungdomsstyrke igien!

S. Frost. Den behøves. Efter din Villie er alting beredt til Slag. Vore Stridsmænd staae under Vaaben.

Ebbesen. Det har jeg seet. Dog har jeg sendt en Herold til de unge Grever, og tilbudet dem Fred.

S. Frost. Jeg haaber de tage ikke imod den. Mit Sværd skylder disse fremmede Rovere endnu en Taksigelse for Thordorp Slot; og den skal de faae topmaalt.

Fierde Scene.

De Forrige. Erik.

Erik. Grevernes Sendebud, Ridder Stig Andersen, ønsker at indlades.

Ebbesen. Som Grevernes Sendebud er han velkommen. (Erik gaaer)

Estrith. Fader! jeg gaaer.

Ebbesen. Gaaer alle sammen, Børn! Gaae, gamle Ven. Det er bedst, jeg er eene med ham.

S. Frost. Ingen Fred, gamle Ven! — ingen Fred, førend Fædrelandet er hævnet!

(alle gaae uden Ebbesen)

Femte Scene.

Ebbesen. Stig Andersen.

(Af og til hører man langt fra allslags krigerisk Musik)

Stig. Jeg selv har et Ærinde til Eder, Ridder Ebbesen; og derfor har jeg tillige paataget mig, at bringe Eder de unge Grevers Svar.

Ebbesen. Bringer I Fred?

Stig. Ingen Fred. Mod oprørske Undersaatter have de kun Tugtens Riis, og mod deres Faders Morder kun Straffens Sværd. Det er deres egne Ord; ikke mine.

Ebbesen. Har Faderens Fald ikke giort dem vii-sere? — Retfærdige Gud! du seer, jeg er uskyldig i alt det Menneske-Blod. Godt, Ridder Andersen! — paa Valdpladsen tale vi videre sammen.

Stig. Nei her, høimodige Mand! — Har I selv, med egen Haand, slaaet Hertug Geert?

Ebbesen. Med egen Haand har jeg slaaet Grev Geert.

Stig. (kaster sin Staalhandske hen) Ved Guds hellige Ord har jeg svoret, at hevne Geerts Død paa hver hans Banemand. Tager I imod min Staalhandske?

Ebbesen. Jeg tager imod den (kaster sin Handske) Der er mit Pant; jeg møder, saasnart Slaget er forbi. Fædrelandets Strid gaaer for egen Feide.

Stig. Vel! (inderlig rørt) Fordum har I elsket mig. — Ebbesen! vi slaaes som Riddersmænd; ikke som Fiender.

Ebbesen. Ikke som Fiender. Jeg bærer inket Nag til Eder.

Stig. O! det er kun saa lidt, ikke at hades. —

Dog nok! — Lad os gaae! Lad mig nu først stride med Eder, førend jeg kæmper mod Eder!

Ebbesen. (forundret) Med os?

Stig. I forundres? Ja, Ebbesen, med Eder. Fra Greverne har jeg taget Afskeed. Tresindstyve Mand har jeg bragt i Eders Leir. Bugge og Skram har fordeelt dem blandt deres Stridsmænd! — Vil I nægte mig selv et Sted ved Eders Side?

Ebbesen. Hvad, er det muligt? er det sandt? — Har Himlen omvendt Eders Hierte?

Stig. Grevens Død har rystet mit Inderste. Fra Forfængelighedens Drøm er jeg vaagnet op med Skræk. Grevens Død forandrer alting omkring os. Saa længe han levede, troede jeg Fædrelandet ikke sikkert uden under hans Scepter. — Maaskee tog jeg Feil. Men — Ebbesen! — skal en Feiltagelse koste mig Eders Venskab?

Ebbesen. Nei, ved den levende Gud! — det skal den ikke. Forstandens Vildfarelse er Ulykke. Kun Hiertets Brøde fortiener Afskye. Vær tusind Gange velkommen i mine Arme igien! (omfavner ham)

Stig. Er I forsonet, Ebbesen?

Ebbesen. Havde jeg ikke Ret? Jeg holdt dig for en svag, men aldrig for en slet Mand. Min Søn kan du ikke være. Men Fædrelandets Ven er ogsaa min Ven (viser paa Handsken) Selv dette Pant er mig Borgen for, du fortiener mit Venskab.

Stig. Det er haardt, at jeg nu skal slaaes med Eder. Har jeg feilet, saa føler jeg mig ogsaa straffet. Dog — falder jeg ikke i Slaget, saa falder jeg i det mindste hædret ved Eders Haand.

Ebbesen. Først lad os redde Fædrelandet! — Tiden er kostbar. (ud paa Altanen) Fienderne rykke frem til Angreb! — Farvel, Stig! — Efter Slaget er I min Giæst. Farvel, Ven! — jeg kommer strax.

Stig. Farvel, Fædrelandets Mand!

Siette Scene.

Ebbesen. Jutta. Estrith. S. Frost. Hans Tyge.

Ebbesen. Han er reddet! — (træder til Døren)

Glæder Eder, Børn! Stig er vor Ven igien. Han strider med os.

S. Frost. Med os? desbedre for ham. Altsaa dog Strid?

Jutta. Kan vi glæde os, da I alle iiler til Kamp og Død? Niels! Niels! Herren har nys frelst dig fra en stor Fare. Skal jeg Arme atter skiælve for dit Liv?

Ebbesen. Ikke Fiendernes Sværd; kun Gud er Herre over Liv og Død. Bør du skiælve, Jutta? — (til Tyge) Jer den Almægtiges Sendebud til os Asmægtige. Eder, ærværdige Herre! Eder befaler jeg min Viv og min Datter.

Tyge. Jeg kan ikke kæmpe med Eder. Men jeg skal bede for Eder med Jutta og Estrith — derfor kom jeg.

Ebbesen. (til Søren Frost) Kom' Søren! — (omfavner Jutta) Farvel! Farvel! — Min egen fromme Viv! jeg gaaer med freidigt Mod; jeg har dog seet dig igien, (rækker Estrith Haanden) Farvel min Datter!

See! Jutta, her staar din Forpligtelse til at spare dit Liv.

Jutta. Ogsaa din, Niels!

Ebbesen. Jeg kan falde for Fodrelandet. Du bør leve for din Datter. Skræk og Angest saare dybere end Fiendernes Sværd og Piile. — Farvel!

Jutta. (iiler efter ham, og omfavner ham) Tilgiv, Niels! Herren selv tilgiver qvindelig Svaghed. — Lad mig dog eengang endnu see paa dig. Neppe har jo min Bøn kiøbt dig los fra Døden. — (Pause) Farvel da! — I Herrens Navn!

Ebbesen. Med Herrens Hielp komme vi seirende tilbage. (iiler bort)

Estrith. (omfavnes af Hans) I glemmer ikke Eders Løfte i Slagets Vulder?

Hans. Jeg gav mit Løvte til Estrith. Farvel!

Jutta. (til S. Frost) Strid med, og for Eders Ven!

S. Frost. Frygt ikke, Frue! vi skal sprede dem ad som en Flok Spurrer. (de gaae)

Syvende Scene.

Jutta. Estrith. Tyge.

Jutta. (synker hen i Lænestolen)

Estrith. (iler paa Altanen, og seer ud efter dem)

Tyge. O! hielp din Tiener, gode Gud! Hielp mig at være de Svages Trøst i Nødens Time!

Jutta. (samler sig lidt efter lidt af sin stumme Smerte) Ere de borte? — Som til en Vaabendands ile de til den rædsomme Færd! — (med en inderlig Bedendes Øiekast og Pantomime. Efter denne Pause — til Tyge) Tilgiv, ærværdige Mand! Eders Datter skielver, Hvad vil denne Haandfuld Stridsmænd mod Hære, der overskygge hele Sletten?

Tyge. Er Gud med os, hvo kan da være imod os? — Vær roelig, ædle Frue! Jeg kommer fra Grevernes Leier. Vel prøvede jeg forgieves at formilde deres snysende Hevngierrighed. Men jeg saae tillige overalt modfaldne Stridsmænd. Under Geert vare de vante til at seire. Geerts Død har lemlæstet alle Arme. For

Geerts Banemand skielve alle Hierter.

Jutta. O! at denne gruelige Time var forbi!

Estrith. (fra Altanen; hvor angestfuld hun er, saa søger hun dog for Moderens Skyld at undertvinge sin Uroligbed) Slaget begynder.

Jutta. Guds hellige Moder! red os!

Estrith. Skal vi blive, ærværdige Fader? Hestenes Brinsken, de Anfaldendes Skrig, hele Slagets Bulder lyder herop til os! — See paa min Moder!

Tyge. Vi skal blive her, min Datter! Uvished er utaaleligere, end den største Ulykke. Her kan vi selv see Slagets Skiebne. — Har Eders Terner lært vore Sange?

Estrith. Ret, min Fader! I hellige Sange vil vi hæve vore Hierter til Himlen, at Dødens Tordner ikke høres her. (gaaer.)

Jutta. (stirrer ud over Altanen i den frie Luft) Synderligt er det, at Guds Soel seer saa glad og skyefrie ned, hvor Mennesket myrder Mennesket. Skal jeg hen og see? — Mit Hierte banker! — Nei! endnu kan jeg ikke taale dette Syn. — Kan I? — O! fortæl mig, hvor-

ledes Faren viger tilbage for Ebbesens Sværd?

Tyge. (paa Altanen) Vor Hær trænger ind, som Tordenkilen i den kneisende Eeg. — Den gode Sag iler til Seier. — Mod! Mod! — Længere frem! — Nu skimter jeg Eders Herre, ædle Frue! I Spidsen! Det lader, som om han ikke kan komme til at kæmpe. — De Feige vige tilbage for Geerts Banemand!

Jutta. (iler hen paa Altanen) Hvor er han?

Ottende Scene.

Tyge. Jutta. Estrith. Terner.

(De komme med angestfuld Taushed. Nogle ile uroelige hen paa Altanen, og komme forskrækkede tilbage. Estrith giver dem ved Pantomime tilkiende, at de skal lette deres Hierter ved at synge.)

Tyge. (som pantomimisk har talt med Jutta) Lad os bede til Gud: naar Faren er størst, saa er hans Hielp nærmest.

Ingeborg. Er I roelig nok Frue! til at bede med os?

Jutta. Eders Sang vil skaffe mig Roe.

Ingeborg. Det er vor Huusbonde, Søstre! der har slaaet Danmarks Undertrykker. Stride Herrens Engle med ham; da vil han i denne Time befrie Fædrelandet! — Lad os trøste Fruens bange Hierte med Sang.

(Det forstaaer sig, at de Spillende under Sangen ideligen gaae til og fra Altanen.)

Alle Stemmer.

Til Hielp! Iler til Hielp, Almagtens
Vældige Bud! Liig styrtende Strøm
Af bristende Tordenskye brusede
Fiendernes Hær frem til Helvedes Daad.
Af Harm blegner I, Mænd? Op, frelser
Fædrenes Hiem, Lov, Alter og Grav!
Voldsmændenes Død er vis! Engle med
Lynende Glavind (o! strider for os!
(de stride for os.

Een Stemme.

I vil ei lyde Vældens Scepter,
Trælbundne danske Mænd?

Ha! Hevnens Lue skal fortære de
Rasendes Hiem fra Syd til Nord!
Op, mine Stridsmænd! Eders Bytte være
Moernes Skionhed, Mændenes Guld!
De Danskes Navn forsvinde skal,
Og eene jeg vil herske. Jeg! —
Saa sagde Kæmpen i sin Vælde,
Og svor vor Undergang!
Liig den vingede Død, som svinger
Pestens Lee, drager han frem.
Ulven følger Hornenes Lyd; og Ravnenes Hær
Overskygger den blodige Leir,
Paa Moderens Liigsteen græder vanæret Moe,
Oldingens Sølvhaar farves med Blod; og
Barnet dør, førend det saae Himmel og Jord.
Fortvivlelsen skriger: Lad os flye! Lad os flye!

To Stemmer.

Første Stemme.

Er Ingen, der kan frelse
Vort Fædreland?

Anden Stemme.

Alfader lever! Han kan frelse
Vort Fædreland!

Begge Stemmer.

Almagt, naar din Vrede tordner
Ned paa frække Morderhære;
Aabner Jorden sit Svælg, de Frækkes Fied
Findes ei meer!

Een Stemme.

Endnu har Danmark Mænd,
Der staae for Gud og Fædreland!
Fortvivler ei, forladte!
I Stormens Brag ved Roeret vaager
Vor Helt! Han styrer Skibet vældig
Igiennem vrede Bølger i sikker Havn!
Du blegner, Voldsmand? Heltens Tordenstemme
Forkynder Sandhed, Strid og Død! —
Du skielver? Hør! alt lyder Midnatsklokken
Igiennem tavse Mørke:
Du skal dø!

Alle Stemmer.

Held os! han faldt! Undertrykkeren faldt!

Toner, i jublende Sange,

Over Hav, over Land, til Fiendernes Hiem!

Held os! han faldt! Undertrykkeren faldt!

Estrith. (til Tyge) O Skræk! mig synes vore Stridsmænd vige.

(De fleste ile hen paa Altanen.)

Tyge. Flugt er det ikke. De drage sig kæmpende tilbage, og i Slagets Orden. Uden Hensigt skeer det vist ikke. —

Jutta. Og Ebbesen! Seer I Ebbesen?

Tyge. Hist, ædle Frue!

Estrith. Seer du ikke min Frost? Hvor hans Hielmbnsk vajer! der er ogsaa vor Fader.

Tyge. Nu standsede de. Sagde jeg det ikke? Nu staae de urokkelige.

Jutta. O! at denne gyselige Time var forbi! (til Ingeborg og de andre Terner) Er alting beredt? Alle Saarede, Venner og Fiender, skal bringes herhid. Saa

mange vi kan rumme. Derom har jeg bedet Eders Husbonde.

Ingeborg. Alting er beredt til deres Pleie.

Estrith. Qvindens Lod er dog skiønnere end Mandens! Mener du ikke min Moder? De Grueſomme uddele Saar, og vi Hielp og Pleie.

Jutta. (hoimodig) Men naar nu din Fader drager seirende tilbage, saa har han frelst et heelt Folk.

Estrith. Vort Fædreland!

Tyge. Kom ædle Frue, kom! — Seer I hist, ned fra Egeskoven iler en nye Hær til Hielp. Det er Bugges Banner. Han falder Fienderne i Ryggen. Begriber I nu, hvorfor de drog tilbage?

Jutta. Den retfærdige Gud vil give dem Seier.

Estrith. (vinker ad Ternerne) O! at vor Sang kunde lyde hen til dem, og oplive de Kæmpendes Mod.

Choral.

O Gud! du holder hele Jorden,
Og hver en Orm beskiermer du!

Skal Lasten herske her i Norden?
Til dig, til dig staaer al vor Hu.
Strid selv med hver en Dannemand,
Og frels, o! frels vort Fædreland!

Een Stemme.

Op Brødre, til Kamp! til Seier eller Død!
Hist byder den grønnende Egeskov
Eders Tinding hædrende Krandse!
Her lønner lyksalige Møers Favn!
Op Brødre, til Kamp! til Seier eller Død!
Hører I ei de Fortvivlendes Skrig?

(Jutta falder segnende ned paa Gulvet. Sangen afbrydes pludselig. Estrith og alle Terner stimle hen til Altanen, og føre Jutta i et andet Værelse.)

Niende Scene.

Tyge. Oldingen.

Oldingen. (hastig ind og holder Tyge tilbage) Har I seet, ærværdige Herre?

Tyge. Ebbesen styrtede fra Hesten.

Olding. Har da den retfærdige Gud reent forladt os?

Tyge. Mistvivl ikke, Gamle! maaskee er Ebbesen ikke saaret.

Olding. Vist er han. Saae jeg ikke, at Frost og hans Sidemænd løftede ham paa deres Skiolde? (begge paa Altanen) De bære ham herhid. Der komme de.

Tyge. Lad os haabe, Mand! Saa forsigtig bærer man ingen Død! Ebbesen er kun saaret!

Olding. Men nu, netop nu! Seer I ikke? Fiendernes venstre Flei er aldeles drevet paa Flugten. Det sidste Arbeide stod kun tilbage. — Og vor eeneste Befrier faldt! O! jeg gamle Krøbling! Ctride skulde jeg ikke med dem, men græde skal jeg over mit Fædreland. Kiender I i hele Landet en Mand, som Ebbesen?

Tyge. Tie med Eders Klage! (reger paa Juttas Værelse) Vil I myrde Ebbesens Hustrue? — (i en mildere Tone) Ebbesens Fald vil end mere oplive vore

Mænd til Hevn. Troer mig; nu er Seiren dem vissere. O Fædreland! Frelses kun vort Fædreland, saa vil ingen med freidigere Mod opoffre sit Liv end Ebbesen?

Olding. Netop derfor er han Danmarks Helt! og jeg skal ikke græde? Hvorfor kan jeg ikke give min usle Levning af Liv bort for ham! Jeg kan undværes — Ebbesen kan ikke erstattes.

Tyge. (har imidlertid aabnet Døren og seet ind i Juttas Værelse) Herren være lovet!

Olding. Har Skrækken ikke dræbt hans ædle Frue?

Tyge. Hun overvinder alt ved Gudsfrygt. Uvished er hende tungest at bære. Den første Følelse kan hun ikke altid styre. Men kan hendes Hierte først løfte sig til dets rette Hiem, til Himlen; saa ligner ingen Dannegvinde den høimodige Jutta.

Olding. Hun kommer. Heller Døden end dette Syn! (gaaer.)

Tiende Scene.

Jutta (som støtter sig paa) Estrith. Tyge. Hans Frost.

Jutta. I saae ham falde?

Tyge. Jeg saae ham falde! Herren være lovet! han er kun saaret!

Jutta. Kun saaret? Hvorfor skulde vi støtte os paa Haabets svage Siv, der kun holder et Øieblik? I har selv lært mig at agte paa Viisdommens Raad, i Uvished at berede sig paa det Sørgeligste. Nei, Fader i Himmelen! utaknemmeligt er dit Barn ikke. Du har undt mig Hæder og Lykke; du har undt mig Ebbesens Kiærlighed. End ved hans Død skal jeg ikke knurre. (hun sætter sig) Som Herren vil! Liv eller Død!

(Hans Frost træder ind, vil nærme sig Jutta, seer paa hende, staaer stille, vil tale, og bliver stum af overvættes Smerte. Han vender Ansigtet bort, indtil hans Taarer rinde.)

En høitidelig Pause.

Jutta. Altsaa er det sandt?

Estrith. Er hans Saar dødeligt?

Hans. See ikke straffende paa mig, Estrith! jeg er uskyldig.

Estrith. Er hans Saar dødeligt?

Hans. Dødeligt.

Estrith. O Gud! Gud! Holder I saa Eders Løvte?

Hans. Kræv ikke hans Liv af mine Hænder. Jeg er uskyldig. Overalt, hvor Ebbesen streed, samlede Greverne deres Skarer. De kæmpede mere for at hevne Faderens Død, end for at vinde Slaget. — Dog ingen af dem vovede at møde Ebbesen Arm imod Arm. Langt fra traf Grev Henriks Piil. Forbandet være de Feiges Vaaben! — En tapper Mand burde kun bruge Sværd og Daggert.

(Estrith knæler ved Moderens Stol og græder paa hendes Hænder.)

Jutta. Hæld dig, min Datter! Du lærer tidlig ikke at skielve for Ulykkens Tordenslag. — Hvad sagde Niels, da jeg mistede min førstefødte Søn? Smerten

ligner en pralende Krigsmand; see ham dristig lige i Øinene, saa viger han tilbage. Hvor dvæler Niels? Mig høre hans sidste Øieblikke til.

Hans. Lægen forbandt ham. (tager Tyge til Side) Kapellanen meddeler ham Kirkens sidste Gave. Kun Fædrelandets Skiæbne ligger den Døende paa Hierte. Forstyr ikke hans sidste Øieblikke med anden Tale.

Tyge. Er jeg da blot Bisp, Ungersvend? Troe mig, mangen Helgen har giort mindre for Himlen end denne Riddersmand.

Hans. Farvel! — Jeg skal hen og hevne hans Fald.

Tyge. Bliv! vil I ile bort uden hans sidste Velsignelse?

Hans. Ja — I har Ret! — O! mit Hierte! — Gud forbarme sig over os alle.

Jutta. Hvor Skrækken har giort mig afmægtig! Ikke sandt, ærværdige Herre! mig høre Ebbesens sidste Øieblikke til?

Ellevte Scene.

De Forrige. Ebbesen (bæres ind i en Læneſtol.)

Ebbesen. Dig og Fædrelandet!

(Jutta nærmer sig skielvende, vil omfavne ham, synker afmægtig i Knæe, og tager hans Haand. Estrith iler bleg og sandseløs hen, kaster sig kuælende ned paa den anden Side, og skiuler sit Ansigt. En høitidelig Pause af stum Smerte.)

Hvorfor er Eders Smerte saa stum? — Himlen skiænke dig Taarer, min ædle Jutta! at dit Hierte ikke brister!

Jutta. (brister pludselig ud i Graad) Tak! Tak! Niels! — (hun løfter sine Øine, og seer med høimodig Fasthed paa ham) Nei, Modløshed skal ikke vanhellige denne Time! Var jeg hidtil ikke værd at hedde Ebbesens Hustrue?

Ebbesen. For Guds Throne vil jeg endnu takke dig for al din Dinhed og Fromhed.

Estrith. Har du ingen Trøst for din Datter, min Fader?

Ebbesen. (viser paa Moderen) Hun bliver din

Støtte! Lign hende! (paa Hans) Sog at være hans Kiærlighed værdig. — Han fortiener en Jutta. I een eeneste Time, som denne, lærer man bedre at kiende en Mand, end i Aarhundredes sovnige Hverdags Gang. — Tre Gange har Fienderne sønderhugget mit Skiold. To Gange har han skaffet mig et fiendtligt Skiold. — Ham har jeg at takke for, at jeg her kan roelig døe iblandt Eder. Jeg laae omringet af Fiender. Han kæmpede som en Mand, og befriede mig.

Estrith. (der rørt og med glade Taarer har hørt paa denne Lovtale, nærmer sig Frosi, tager ham ved Haanden, og fører ham til Faderen. De knæle begge) Giv os begge din Velsignelse, min Fader!

Ebbesen. (lægger sin Haand paa deres Hoved) Himlen velsigner altid gode Børn! Evig velsigner Himlen ædel Kiærlighed!

Tyge. Letter dette Syn ikke enhver Afskeed fra Jordens Forgængeligheder.

Ebbesen. Mine Øieblikke ere talte. Saa nær Graven føler jeg mig ubeskrivelig roelig. Jeg beklager

Eder, der skal miste en Ven, uden at finde Erstatning i en uforgængelig Himmel. Dog Eders Maal er jo ogsaa Himmelen. Hist samles vi igien. O! kun een Ting, tilgiv, gode Gud! kun een Ting bedrøver mig, at jeg maatte forlade Kampen, førend Fædrelandet var frelst. Hør, hør, min sidste Bøn, almægtige Gud! Lad mig ikke døe, førend jeg hører mine Brødres Seiersang!

Hans. Før døer du ikke, min Fader! Vore Mænd stormede med Hevnens fordobblede Kraft ind paa disse Leiesvende. (hen paa Altanen)

Tyge. Men saalænge spar Eders Kræfter, ædle Ridder!

Ebbesen. Hvortil? At tale er mig en Guds Velgierning. Mit Hierte er saa fuldt; og Hoved og Tunge ere friske endnu. Lad mig tale, siden jeg ikke kan kæmpe mere. — Du er saa tavs, min Jutta?

Jutta. Tavs, som Graven! (Pause.)

Hans. Glæde! Glæde! Seier, min Fader! Hele Eletten er skiult med flygtende Fiender!

Ebbesen. Tak, algode Gud! Du under mig en rolig og hæderfuld Død!

Hans. (frem og tilbage) Hører I ikke de Danskes Seierskrig?

Tyge. Han, som skiænker de Undertrykte Mod, og de Svagere Seier, han være lovet!

Hans. Der kommer min Fader med flyvende Jil.

Ebbesen. Ogsaa ham skal jeg see! O! det gode gamle Danmark er frelst. Glad og stolt kan jeg møde for Knud og Valdemar, og sige: I Dag har jeg seet mine Brødre stride. Eders Børn ere ikke vanslægtede endnu, villige offre de Fædrelandet deres Liv.

Tolvte og sidste Scene.

De Forrige. Frost. (siden) Povl Glob. (tilsidst) Kong Valdemar.

Frost. Vi har seiret, min Broder!

Ebbesen. Den Almægtige være Tak og Priis!

Frost. Nu, det var jo kun Angreb, ikke Kamp, kun en Jagt, intet Slag. Forbandelse over disse Nid-

dinger, der saarede dig langt fra! Men vi har hevnet dit Fald! Alle disse Rovere flye. Neppe kommer nogen af dem til sit Hiem. Bøndernes Stridere hevner sig gyselig.

Ebbesen. Lad dem flye! de var kun leiede Mordere! lad dem flye!

Frost. Bugge og Skram forfølge dem. De unge Grever selv vil neppe kunne undflye.

Ebbesen. Lad dem flye! Sønnerne have ikke arvet Faderens store Siæl. Uden Hær kan de nu ikke skade vort Fædreland mere.

Frost. I Fængslet eller Graven skade de mindst.

Ebbesen. Ikke Hevn, ædelmodig Tilgivelse sommer os Danske! O! Glæden forsøder min bitterste Skilsmisse. Ogsaa dig kan jeg endnu sige et evigt Farvel!

Frost. Er dit Saar saa farligt?

Ebbesen. Den Engel, der skal lede mig hen for Domstolen, venter paa mig.

Frost. Forbandelse være over disse Niddinger!

Ebbesen. Forstyr ikke din døende Vens Rolighed med Forbandelser.

Frost. Græde kan jeg ikke. Lad mig udraase mit Harme! Ved den høyeste Gud! vi have dyrt kiøbt Danmarks Befrielse. Den koster os Geerts Banemand.

P. Glob. (træder ind) Lever han endnu? (seer ham) Nu saa glæd dig for sidste Gang, ærlige Ebbesen! vor unge Konge vil snart være her.

Ebbesen. Her! er det mueligt?

De Andre. Kong Valdemar?

P. Glob. Da jeg forfulgte de flygtende Fiender, mødte jeg ham og hans Følge. Det første, jeg forkyndede ham, var: Dannehoffets Valg, Geerts Død, og vor Seier. Men friemodig sagde jeg ogsaa, hvem vi og han have at takke for alt det.

Ebbesen. O! nu dør jeg glad. Brødre! vi have ikke spildt vort Blod forgiæves. Vi have lagt Grunden til Danmarks Frelse. Valdemar vil fuldføre vort Arbeide.

Mændene. Leve Kong Valdemar Atterdag!

Kong Valdemar træder rask ind. Alle hilse ærbødig og træde tilbage.

Valdemar. Hvor er han? Jeg længes efter at

see en stor Mand med Oldtidens Præg. (man viser paa Ebbesen) Hæld dig Geerts Banemand! Hæld dig Danmarks Befrier!

Ebbesen. O min Konge! (samler sine sidste Kræfter, for at reise sig; falder tilbage i Lænestolen og dør.) Hæld Danmark!

Jutta. Evige Gud! han dør.

Estrith. Himmel! han dør!

Frost. Lad ham dø! Hans sidste Følelse var Glæde over Danmarks Hæld. (høitidelig Pause.)

Valdemar. Saa kom jeg da blot at see en stor Mand dø? At takke ham ved Gierning; at lære Viisdom og Mandsdaad af ham, den Lykke var mig ikke bestemt. (seer tavs og ærbødig paa ham) Lad mig aldrig glemme dette Syn! Dette var Ebbesens Ansigt, hans, der har reddet det danske Rige, og Navn, fra den visse Undergang. Saalænge der er Danske til, vil de hædre hans Minde! Saalænge vi leve, mine Venner! vil vi høitideligholde denne Dag!

Mændene. Evig leve Ebbesens Minde!

Dækket falder langsomt.

* * *

Til Slutning ønsker Forfatteren, at hans Medborgere uden for Hovedstaden, der ei kan bestikkes ved Skuespilkonstens Forskiønnelse, alligevel maae læse hans Forsøg med Bifald og levende Følelse af Fædrelands-Kierlighed!
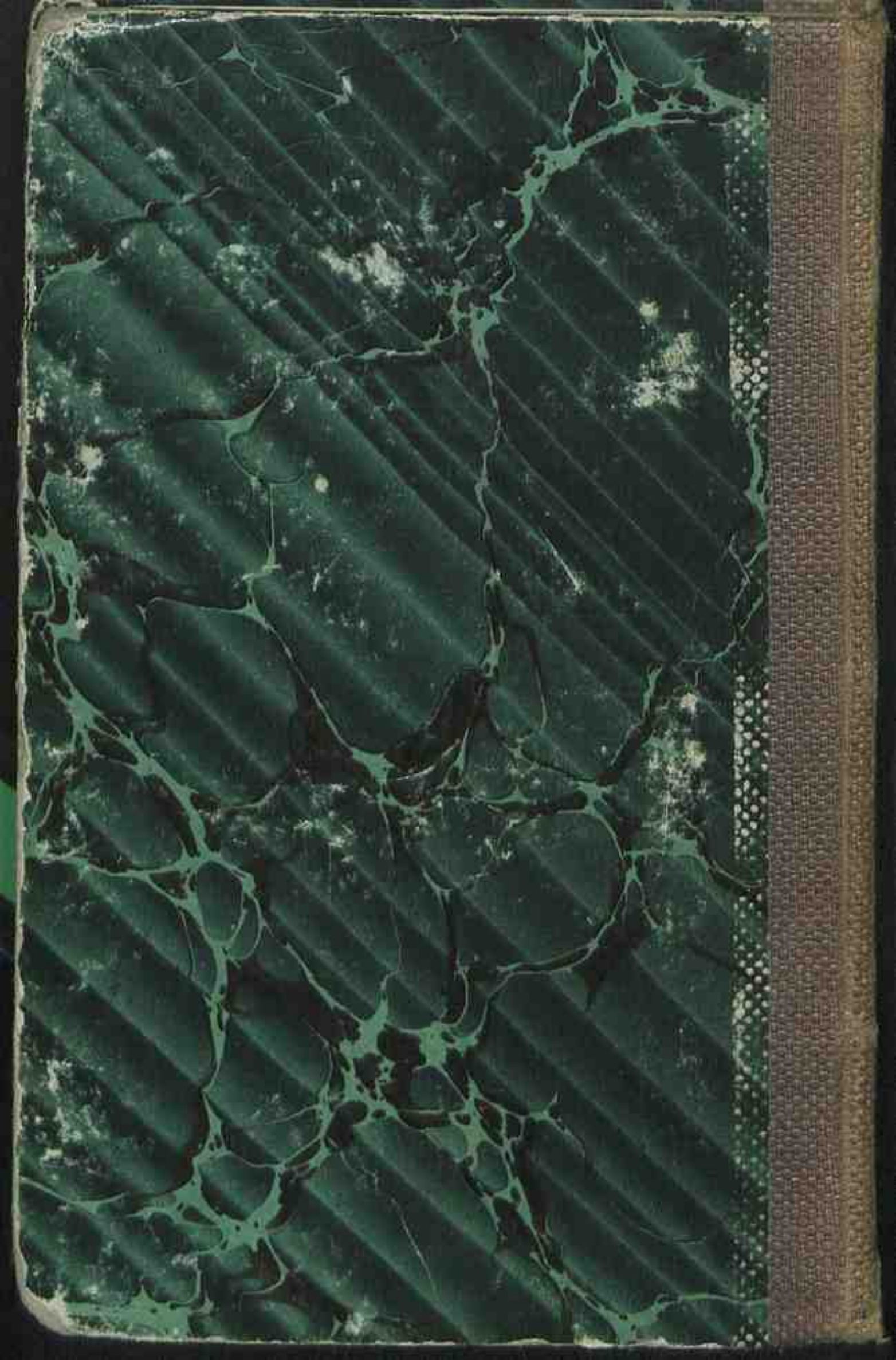
Kiøbenhavn, den 25 Martii, 1799.